

زنان در زندان

گزارشی از وضعیت زندانیان سیاسی در بند زنان زندان اوین

تیرماه ۱۳۹۵

کمیسیون بین‌المللی
حقوق بشر ایران

© حق طبع و نشر توسط کمپین بین المللی حقوق بشر در ایران محفوظ است.
کلیه حقوق محفوظ است. چاپ و انتشار این گزارش و یا بخش هایی از آن با اجازه قبلی و یا ذکر منبع مجاز است.

زنان در زندان

گزارشی از وضعیت زندانیان سیاسی در بند زنان زندان اوین

تیرماه ۱۳۹۵

کمپین بین‌المللی
حقوق بشر در ایران

persian.iranhumanrights.org

فهرست

۸	خلاصه اجرایی
۹	توصیه ها
۱۲	مقدمه
۱۴	متدولوژی
۱۴	زندانیان
۲۱	بند نسوان
۲۳	تغذیه
۲۳	سیستم گرمایش
۲۵	بهداری
۲۸	بدرفتاری و رفتار نامناسب زندانبانان
۲۹	عدم موافقت یا محدودیت بر ملاقات با خانواده ها و ارتباطات
۳۳	مرخصی
۳۴	پاسخگویی
۳۵	نتیجه گیری
۳۶	ضمیمه ۱: قوانین مرتبط با زندانیان سیاسی در ایران
	۱-۱ اصول قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
	۲-۱ سازمان زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور
۳۹	ضمیمه ۲: قوانین بین المللی مرتبط با زندانیان سیاسی
	۱-۲ مواد میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی
	۲-۲ قواعد حداقل استاندارد برای رفتار با زندانیان سازمان ملل متحد
	۳-۲ احکام سازمان ملل متحد در مورد رفتار با زنان زندانی و اقدامات غیر تادیبی برای زنان مجرم (قوانین بانکوک)
	۴-۲ اصول اولیه سازمان ملل متحد برای رفتار با زندانیان

درباره ما

کمپین بین المللی حقوق بشر در ایران یک سازمان غیرسیاسی، مستقل و غیر انتفاعی حقوق بشری است که دفتر آن در نیویورک واقع شده است و فعالیت های آن در ایالات متحده، اروپا و آمریکای تین مشغول متمرکز است.

ماموریت کمپین ارتقاء حقوق بشر و تضمین فرهنگ احترام برای کرامت انسانی و حقوق همه مردم و پاسخگو نگهداشتن مسئولان ایرانی نسبت به تعهدات قانونی داخلی و بین المللی شان است.

کمپین موارد نقض حقوق بشر در ایران را از طریق منابع دست اول و اصلی درون کشور مستند میسازد و بیانیه ها، درخواستهای کمک، گزارش های خبری، تولیدات چندرسانه ای و گزارشات تفصیلی خود را به زبان های فارسی و انگلیسی منتشر میکند. کمپین با دولتهای کشورهای مختلف و موسسات بین دولتی برای تاثیرگذاری در مسیر سیاست گذاری های مربوط به حوزه حقوق بشر در سطوح مختلف در ارتباط است و برای بهبود وضعیت از طریق اهرم ها و مکانیسم های موجود در عرصه بین المللی استفاده می کند و همچنین با گستره وسیعی از سازمان های جامعه مدنی در خصوص استراتژی هایی با تمرکز بر حمایت از جامعه مدنی و بهبود بخشیدن

به حقوق بشر در ایران همکاری می کند.

خلاصه اجرایی

گزارش پیش رو، تهیه شده توسط کمیسیون بین‌المللی حقوق بشر در ایران، مبتنی بر شهادت‌ها و گزارشات شهود عینی و اعضای خانواده‌های زندانیان بند زنان زندان اوین است. قریب به ۲۵ زن در بند زنان زندان اوین نگهداری میشوند. این بند محل نگهداری زندانیان سیاسی زن جمهوری اسلامی ایران است. کلیه زنانی که در این بند نگهداری میشوند به دلیل پافشاری بر حقوقشان مثل به آزادی بیان و مخالفت مسالمت آمیز، حقوقی که هم در قوانین ملی ایران و هم در میثاق‌های بین‌المللی حقوق بشر که ایران آن‌ها را امضاء کرده است تضمین شده، محکوم شده‌اند. بنابراین حبس این زنان ناقض این قوانین است. آنها در فرآیندهای قضایی که مشخصه‌های آنها نقض فاحش روند قضایی عادلانه، از جمله عدم دسترسی کامل به وکیل، محکوم شده‌اند. زنان این بند شرایط سختی، از جمله رژیم غذایی نامناسب، محل سکونت غیربهداشتی، کمبود متناوب گرمایش، و عدم دسترسی به مراقبتهای پزشکی مناسب در بهداری کثیف، در فقدان وسایل مورد نیاز و پزشکان متخصص را تحمل می‌کنند. مانند همه زندانیان سیاسی در ایران، این زنان با رفتاری سخت‌تر از سایر زندانیان روبرو هستند. مراقبتهای پزشکی از آنها مرتباً دریغ می‌شود، با ملاقات و ارتباطات آنها با اعضای خانواده‌هایشان مخالفت می‌شود و یا در این زمینه با محدودیت روبرو می‌شوند، و با درخواستهای مرخصی آنان که معمولاً به زندانیان سیستم تادیبی ایران تعلق می‌گیرد موافقت نمی‌شود و یا با مرخصی‌های محدود روبرو هستند. بسیاری از این زندانیان زن، مادر هستند و مقامات زندان غالباً رابطه آنها با فرزندان‌شان را به عنوان شیوه‌های برای کنترل و راهی برای تنبیه مضاعف آنها استفاده می‌کنند و به صورت دلخواه از ملاقاتها و ارتباطات آنها با فرزندان‌شان جلوگیری میکنند. بنابراین محکومیت، حبس، و رفتار با زنان زندانی در بند زنان اوین چندین قانون ملی و بین‌المللی را نقض می‌کند. دستگاه قضایی ایران مسئول زندانیان جمهوری اسلامی ایران است. به همین دلیل، قوه قضاییه ایران باید برای این موارد نقض حقوق باید به رییس‌جمهور ایران حسن روحانی، به عنوان مجری قانون اساسی در کشور، نهادهای حقوق بشری سازمان ملل متحد، و کلیه کشورهای عضو در روابط دوجانبه خود با ایران پاسخگو باشد و برای تغییر این وضعیت و مرتفع سازی موارد شده اقدام کند.

صادق آملی لاریجانی رئیس قوه قضاییه، حسن روحانی رئیس جمهوری و علی لاریجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، روسای سه قوه.

توصیه‌ها

به دولت جمهوری اسلام ایران:

۱. به بررسی قضایی فوری پرونده های کلیه زندانیانی که در بند نسوان زندان اوین نگهداری میشوند اقدام کنید، چون این زنان به دلیل باورها و فعالیت هایی که تحت قوانین کشور ایران و قوانین بین المللی محافظت شده اند پشت میله های زندان قرار گرفته و در فرآیندهای قضایی که در آنها شواهد معتبر عدم دسترسی به روند عادلانه محاکمه مشهود است مورد محاکمه قرار گرفته اند. آزادی فوری همه زندانیان سیاسی که تنها به دلیل باورها و فعالیت های مسالمت آمیزشان نگهداری میشوند را تسهیل کنید.

۲. رعایت فوری تمام قوانین و مقررات کشور ایران در ارتباط با رفتار با زندانیان، و به ویژه، آیین نامه سازمان زندانهای ایران در مورد ارائه کامل و به موقع مراقبت های پزشکی، تغذیه مناسب، و حقوق استاندارد ملاقات و ارتباط برای زندانیان، و همچنین کلیه تعهدات بین المللی که جمهوری اسلامی ایران نسبت به اجرای آنها در رفتار با زندانیان، به ویژه ضرورت درمان کامل و به موقع پزشکی، متعهد شده است.

نمایی از شورای حقوق بشر ملل متحد در شهر ژنو، شورایی که در سال ۲۰۱۱ احمدشهیید را به عنوان گزارشگر ویژه حقوق بشر در امور ایران برگزید.

به نهادهای حقوق بشری سازمان ملل متحد:

۱. برای کلیه پرونده های زندانیانی که در بند نسوان زندان اوین نگهداری می شوند خواستار برگزاری یک فرآیند دادرسی عادلانه شوید. چون این افراد به دلیل عقاید و فعالیت هایی که تحت قوانین بین المللی محافظت شده اند در پشت میله های زندان قرار گرفته اند و در فرآیندهای قضایی که در آنها مدارک معتبر عدم دسترسی افراد به فرآیند عادلانه قضایی موجود است محاکمه شده اند.

۲. خواستار رعایت فوری کلیه تعهدات بین المللی که جمهوری اسلامی ایران نسبت به آنها در مورد رفتار با زندانیان، به ویژه ضرورت درمان کامل و به موقع پزشکی متعهد شده است شوید.

۳. از دولت ایران درخواست کنید تا به گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران و گزارشگران موضوعی سازمان ملل اجازه دهد تا از زندان اوین و به ویژه از بند نسوان بازدید کنند.

به کشورهای عضو سازمان ملل متحد:

۱. در کلیه ارتباطات دوجانبه خود با دولت ایران، خواهان بررسی قضایی پرونده های کلیه زندانی که در بند نسوان زندان اوین نگهداری می شوند شوید چون این افراد به دلیل عقاید و فعالیت هایی که تحت قوانین بین المللی محافظت شده هستند پشت میله های زندان هستند و در روندهای قضایی که در آنها شواهد نقض روند عادلانه قضایی موجود است محاکمه شده اند.

۲. در کلیه ارتباطات دوجانبه خود با دولت ایران، خواستار رعایت فوری کلیه تعهدات بین المللی ایران در مورد رفتار با زندانیان، به ویژه ضرورت خدمات درمانی کامل و به موقع، شوید.

۳. در کلیه مجامع چند جانبه، از جمله مجمع عمومی سازمان ملل و شورای حقوق بشر، خواستار بررسی قضایی فوری از پرونده های همه زندانیان بند زنان در زندان اوین شوید چون آنها به دلیل عقاید و فعالیت هایی که تحت قوانین بین المللی مورد محافظت قرار گرفته اند پشت میله های زندان قرار گرفته اند، و در روندهای قضایی که در آنها شواهد نقض روند عادلانه قضایی موجود است محاکمه شده اند.

۴. در کلیه مجامع چند جانبه، از جمله مجمع عمومی سازمان ملل و شورای حقوق بشر، خواستار رعایت فوری دولت ایران از کلیه تعهدات بین المللی که کشور ایران به انجام آنها متعهد شده در مورد رفتار با زندانیان، به ویژه ضرورت درمان کامل و به موقع پزشکی، شوید.

مسئول سیاست خارجه اتحادیه اروپا در یک کنفرانس مطبوعاتی با جوادظریف، وزیر امورخارجه ایران دیده می شود. مقامات ایرانی بارها از علاقه مندی خود به طرح مسائل حقوق بشر در قابل طرح موسوم به «گفت‌وگوهای انتقادی» سخن گفته‌اند. اگر چه در برابر درخواست‌های کشورهای مختلف جهان برای بهبود وضعیت حقوق بشر، اقدام مثبتی انجام نداده اند.

مقدمه

شدیدا کثیف که به طور جدی فاقد ملزومات پزشکی و دسترسی به متخصصان است، عدم انتقال یا انتقال با تاخیر به بیمارستان یا متخصصان در صورت بیماری جدی، تغذیه ناکافی، و سیستم گرمایشی که متناوبا در هوای بسیار سرد قطع می شود، است. این شرایط در برخی زمان ها متعادلتر و برخی زمان ها دشوارتر می شود.

زندانیان این بند با رفتار سختتری نسبت به سایر زندانیان مواجه هستند. حقوق و امتیازاتی که به سایر زندانیان تعلق میگیرد، به آنها تعلق نمی گیرد. ملاقات و ارتباطات با خانوادهها--از جمله با کودکان خردسال زندانیانی که مادر هستند--اغلب یا کاهش یافته و یا در برخی زمان ها اصلا برقرار نمی شود. مرخصی، که طی آن زندانیان ایرانی می توانند به صورت موقت به دلایل نیاز پزشکی و یا مناسبت های خانوادگی آزاد شوند، برای این زندانیان با محدودیت و یا در برخی موارد با ممنوعیت روبروست.

آنگونه که این گزارش تشریح خواهد کرد، شرایط حبس آنها قوانین متعدد ایرانی منعکس شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در آئین نامه اجرایی سازمان زندان ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، و همچنین مواد متعدد معاهدات بین المللی از جمله میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR) که ایران یکی از امضاء کنندگان آن است را نقض میکند.

همه زنان زندانی در این بند شناسایی نشده اند و برای برخی از زنان، اطلاعاتی که در دسترس است با کاستی مواجه است. آنهایی که چهره های شناخته شده اجتماعی هستند شناسایی شده اند، اما برخی خانوادههای زندانیان دیگر از ترس تبعات احتمالی منفی برای عزیزان زندانی خود، حاضر به ارائه اطلاعات در مورد آنها نیستند. بنابراین این گزارش، یک تصویر جامع از زنانی که در این بخش نگهداری می شوند

در حال حاضر بیست و پنج زندانی زن در بند زنان زندان اوین شناسایی شدهاند. بیشتر آنها جوان هستند و خیلی از آنها مادر هستند. آنها زندانیان سیاسیایی یا عقیدتی هستند که برای بیان نظراتشان یا شرکت در فعالیتهایی که دولت جمهوری اسلامی ایران با آنها مخالف است پشت میله های زندان به سر می برند. «بند نسوان» زندان اوین، جایی است که جمهوری اسلامی ایران زندانیان سیاسی و عقیدتی زن خود را نگهداری می کند.

این گزارش توسط کمپین بین المللی حقوق بشر در ایران با هدف طرح موارد نقض حقوق قانونی این زنان، و شرایط سخت و در واقع غیر قانونی که آنها در داخل بند تحمل می کنند تهیه شده است. این گزارش مبتنی بر شهادت و گزارشات شاهدان عینی از میان زندانیان بند زنان است و توسط زندانیان سابق بند که اخیرا آزاد شدهاند و اعضای خانواده های زندانیان تایید شده است.

این زنان برای سخن گفتن در مورد حقوق زنان، اعتراض به سیاست های مجازات اعدام در ایران، مخالفت با محرومیت از تحصیل دانشجویان به دلایل سیاسی، انتقاد از سیاست های دولت در شبکه های اجتماعی، پیروی از یک مذهب به رسمیت شناخته نشده، شرکت در تجمعات مسالمت آمیز، گزارش دادن در مورد موضوعات «ممنوع»، و یا مخالفت مسالمت آمیز با سیاست های سیاسی یا اجتماعی جمهوری اسلامی ایران به هر صورتی، پشت میله های زندان نگهداری می شوند. مانند همه زندانیان سیاسی در ایران، دستگیری آنها با نقض حقوقشان تحت قوانین ایران و قوانین بین المللی نسبت به آزادی بیان و مخالفت مسالمت آمیز بوده و محاکمه و محکومیت آنها در فرآیندهای قضایی فاقد هرگونه شباهتی به روند عادلانه قضایی صورت گرفته است.

در داخل بند، آنها متحمل شرایطی هستند که از جمله یک بهداری

در عکس ریحانه طباطبایی، روزنامه‌نگار ۷ برای اجرای حکم یک سال زندان خود وارد زندان اوین می‌شود.

قوه قضاییه ایران و رییس آن صادق آملی لاریجانی باید در مورد حبس غیرعادلانه زنان زندان اوین و شرایط غیرقانونی که آنها تحت آن نگهداری می‌شوند پاسخگو باشد

بدین ترتیب، قوه قضاییه ایران و رییس آن صادق آملی لاریجانی باید فوراً در مورد حبس غیرعادلانه این زنان و شرایط غیرقانونی که آنها تحت آن نگهداری میشوند پاسخگو باشد و قوه قضاییه باید برای نقض حقوق زندانیان بند زنان زندان اوین توسط رییس جمهور ایران حسن روحانی، که مسئول اجرای قانون اساسی ایران است، نهادهای سازمان ملل متحد که مسئول بررسی حقوق بشر هستند، و یکایک کشورهای عضو سازمان ملل متحد که با جمهوری اسلامی ایران روابط دوجانبه دارند، مورد پاسخگویی برای نقض حقوق زندانیان در بند زنان زندان اوین قرار بگیرد و برای برطرف کردن موارد نقض مطرح شده اقدام کند.

را ارائه نمیکنند و تنها بخش هایی از وضعیت آنها را منعکس می‌کند.

با این وجود، این گزارش با هدف بالا بردن آگاهی نسبت به زنان زندانی سیاسی و زندانیان عقیدتی که به ناحق در ایران زندانی شده و شرایط غیرانسانی که در زندان تحمل می‌کنند تهیه شده است.

این گزارش همچنین به دنبال قرار دادن قوه قضاییه ایران در کانون توجه است که تحت قوانین ایران و به صراحت براساس آئین نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، مسئولیت این زندانیان را به عهده دارد.

نمایی از دیوارهای بیرونی زندان اوین که در شمال شهر تهران واقع است.

متدولوژی

و تربیتی کشور^۱، معاهدات بین‌المللی، از جمله میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی^۲، و اسناد رسمی سازمان ملل متحد، از جمله قواعد حداقل استاندارد برای رفتار با زندانیان^۳، احکام سازمان ملل متحد در مورد رفتار با زنان زندانی و اقدامات غیر تادیبی برای زنان مجرم (قوانین بانکوک)^۴، و اصول اساسی در رفتار با زندانیان^۵ استفاده کرده است. علاوه بر این، این گزارش از تحقیقات قبلی و مقالات منتشر شده توسط کمپین بین‌المللی حقوق بشر در ایران استفاده کرده است.

از سال ۵۰۰۲ تا کنون هیچ یک از بخش‌های مرتبط ناظر سازمان ملل اجازه آن را نیافته است که از بند زنان زندان اوین یا هیچ بند دیگری از این زندان را بازدید و وضعیت زنان زندان را از نزدیک مشاهده کنند. از همین رو این گزارش به نوعی به طرح نزدیک مسائلی که در این بند زندان اوین می‌گذرد می‌پردازد.

کمپین بین‌المللی حقوق بشر در ایران بر اساس اظهارات و شهادت‌های شاهدان عینی و زندانیان سیاسی بند زنان زندان اوین و همچنین خانواده‌های آنها و نیز نامه‌های ارسالی از این زندان طی سال‌های گذشته است و در اختیار کمپین قرار داده شده است، این گزارش را منتشر می‌کند.

ذکر تاریخ‌های دقیق آزادی این زندانیان سابق به شناسایی آنها توسط مقامات ایران کمک میکند و بنابراین خطر اقدامات تلافی‌جویانه علیه آنها یا خانواده‌های آنها برای ارائه شهادت را به وجود می‌آورد. از این رو کمپین ضرورتاً تاریخ‌های آزادی این زندانیان را مبهم نگه داشته است. مصاحبه‌ها با زندانیان سابق و اعضای خانواده‌های آنها بین دی ماه ۱۳۹۴ تا خرداد ۱۳۹۵ انجام شده است.

کمپین همچنین از اسناد رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران، از جمله قانون اساسی^۱ و آئین‌نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی

زندانیان

(لیست زنان زندانی در بند زنان اوین در این بخش، در تاریخ چهارم تیرماه ۹۵، (چهارروز پس از انتشار اولیه گزارش) به دنبال دریافت اطلاعات تکمیلی از منابع مطلع، ویرایش و به روز شده است.)

آنها به دلیل «جرایمی» مانند مبارزه برای آزادیهای سیاسی و فرهنگی گسترده‌تر در ایران، مشارکت در اعتراضات مسالمت‌آمیز، گزارش وقایع در نشریات اصلاح طلب، گفتگو با مقامات خارجی در مورد مسایل حقوق بشر در ایران، دفاع از حقوق اساسی بشر، و انتقاد مسالمت‌آمیز از سیاست‌های جمهوری اسلامی ایران پشت میله‌های زندان قرار گرفته‌اند.

همه زندانیانی که در بند زنان اوین نگهداری می‌شوند زندانیان سیاسی هستند. آنها به دلیل ابراز نظرات یا عقاید و یا شرکت در فعالیت‌های مسالمت‌آمیزی که برخی از نهادهای نظام جمهوری اسلامی با آن مخالف است پشت میله‌های زندان قرار گرفته‌اند.

شناسایی شده در بند زنان اوین است، که دو نفر از آنها اخیراً در اثنای نوشتن این گزارش آزاد شده اند، و با خلاصه کوتاهی از پرونده های آنها ارائه می شود:

بهاره هدایت، ۳۴ ساله، یک فعال برجسته حقوق زنان، حقوق دانشجویان و حقوق بشر است. او در تاریخ دهم دی ماه ۱۳۸۸ دستگیر شد. در تاریخ ۲۶ مرداد ماه ۱۳۹۴، زمانی که باید آزاد می شد، به علت به اجرا گذاشته شدن یک حکم دوسال زندان تعلیقی که در سال ۱۳۸۵ به آن محکوم شده بود و باید طبق قانون مشمول مرور زمان می شد، در زندان باقی ماند. فعالیتهای مسالمت آمیز او شامل مشارکت در تظاهرات پس از انتخابات ۱۳۸۸؛ فعالیت به عنوان مدافع حقوق زنان و دانشجویان، عضویت در کمیته مرکزی و یکی از موسسان کمیسیون زنان دفتر تحکیم وحدت و یکی از اعضای کمپین یک میلیون امضا برای تغییر قوانین تبعیض آمیز علیه زنان، و تولید ویدیو و مصاحبه در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران بوده است. او به «اقدام علیه امنیت ملی و نشر اکاذیب»، «توهین به رهبری» و «توهین به رئیس جمهور» متهم شد. سلامتی هدایت طی مدتی که در زندان بوده است، به شدت رو به وخامت گذاشته است.

نرگس محمدی، ۳۴ ساله، نیز یکی از فعالان برجسته حقوق بشر و حقوق زنان است. او از تاریخ ۵۱ اردیبهشت ۴۹۳۱، پس از اینکه حکم

در ایران، با مخالفت مسالمت آمیز به عنوان یک جرم علیه امنیت ملی برخورد می شود که این خود ناقض قوانین کشور است. **قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران** آزادی عقیده (اصل ۲۳)، آزادی مطبوعات (اصل ۲۴)، حریم شخصی ارتباطات (اصل ۲۵)، آزادی انجمن (اصل ۲۶)، و آزادی تجمع (اصل ۲۷) را تضمین می کند.^۷

انکار حق بیان و مخالفت مسالمت آمیز همچنین ناقض معاهدات بین المللی است که جمهوری اسلامی آنها را امضا کرده است، از جمله **میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR)**، که آزادی مذهب را در ماده ۱۸، آزادی بیان را در ماده ۱۹، حق تجمع مسالمت آمیز را در ماده ۲۱، و آزادی تشکل را در ماده ۲۲ تضمین کرده است.^۸

دستگیری، پیگرد قضایی، محکومیت، و صدور حکم زندان برای آنها نیز قانون اساسی ایران را نقض می کند. این زنان معمولاً بدون دلیل و مدرکی که زندانی شدن آنها را توجیه کند بازداشت شده اند، برای دوره های طولانی تحت عنوان «بازداشت موقت» که طی آن زمان به آنها تفهیم اتهام نشده و از دسترسی به وکیل محروم بوده اند در زندان نگهداری شده اند، و در محاکمه های مختصر و اغلب غیرعلنی که طی آن وکلای مدافعشان به پرونده هایشان دسترسی کامل و به موقع نداشته اند (و بعضی وقتها حتی حضور نیز نداشته اند) و بر اساس موازین مشهود، زیر استانداردهای بین المللی برگزار شده اند محاکمه شده اند. آنها سپس توسط قضاتی که به دلیل احکام سنگینی که در پرونده های سیاسی صادر می کنند از سوی قوه قضاییه دستچین شده اند، محکوم می شوند.

اما اصل ۳۲ قانون اساسی ایران، دستگیری یا بازداشت خودسرانه را منع می کند، ماده ۳۴ حق دسترسی به دادگاه های صالح را تضمین می کند، ماده ۳۵ حق دسترسی به وکیل مدافع را تضمین می کند، اصل ۳۶ حکم به مجازات و اجرای آن تنها از طریق دادگاه صالح را تضمین می کند، و اصل ۳۷ اصل را بر برائت قرار میدهد.^۹

میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی محافظت های مشابهی را تضمین می کند: ماده ۹ دستگیری ها یا بازداشت های خودسرانه را منع می کند و ماده ۱۴ اصل برائت، حق دسترسی به محاکمه عادلانه و سایر محافظت های دادرسی عادلانه از جمله حق دسترسی به وکیل انتخابی را تضمین می کند.^{۱۰}

رفتار خشن و تنبیهی با زندانیان سیاسی بند زنان اوین که در این گزارش از طریق شهادت زندانیان فعلی و سابق توصیف شده هم قوانین ایران و هم قوانین بین المللی را نقض می کند. همانگونه که این گزارش تشریح خواهد کرد، این زنان مرتباً تحت شرایطی قرار دارند که به صراحت در قانون اساسی ایران، آئین نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی (که ایران یکی از امضاء کنندگان آن است)، و سایر استانداردها، قوانین و اصول سازمان ملل متحد در مورد رفتار با زندانیان ممنوع شده است.

در این مقطع از زمان، کمپین توانسته است تایید کند که حداقل ۲۵ زندانی در بند زنان اوین نگهداری میشوند، هرچند که تعداد دقیق آنها مشخص نیست و در نوسان است. فهرست زیر لیستی از ۲۷ زندانی

آتنا فرقدانی*، ۲۹ ساله، یک هنرمند و فعال حقوق بشر است. وی در تاریخ ۲۰ دیماه ۱۳۹۳ دستگیر شد و به ۱۲ سال و ۹ ماه زندان برای انتشار یک نقاشی که نمایندگان مجلس ایران را مانند حیوانات نشان میداد محکوم شد. این محکومیت سپس به ۱۸ ماه کاهش پیدا کرد. وی همچنین به خانواده‌های معترضان که طی وقایع پس از انتخابات سال ۱۳۸۸ کشته شده بودند کمک میکرد. او به «تجمع و تبنی علیه امنیت ملی»، «تبلیغ عیبه نظام»، و «توهین به رهبری، به رییس جمهور، نمایندگان مجلس و ماموران سازمان اطلاعات سپاه پاسداران در بند ۲-الف» که وی را مورد بازجویی قرار دادند متهم شد.

*آتنا فرقدانی در تاریخ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۹۵، در هنگام نگارش این گزارش آزاد شد.

آفرین چیت ساز، ۴۱ ساله، توسط سازمان اطلاعات سپاه پاسداران در تاریخ ۱۰ آبان ماه ۱۳۹۴ دستگیر شد. او یک روزنامه نگار است که در روزنامه ایران در مورد سیاست خارجی ستون می نوشت. وی به عضویت در «شبکه نفوذ» متصل به کشورهای غربی متهم شد، و به ده سال زندان به اتهام «همکاری با دولت‌های خارجی» و «تجمع و تبنی علیه امنیت ملی» محکوم شد. همچنین، آفرین چیت ساز به مدت شش ماه دربند ۲-الف زندان اوین که در اختیار سپاه پاسداران است نگهداری شد و سپس به بند زنان منتقل شد.

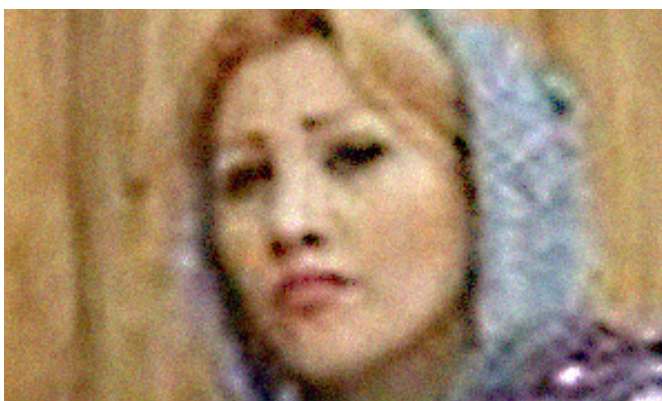
همه زندانیانی که در بند زنان اوین نگهداری میشوند زندانیان سیاسی هستند. آنها به دلیل ابراز نظرات یا عقاید و یا شرکت در فعالیت‌های مسالمت آمیزی که برخی از نهادهای نظام جمهوری اسلامی با آن مخالف است پشت میله‌های زندان قرار گرفته‌اند.

شش سال زندان وی که در سال ۱۳۹۰ قطعی شده بود به اجرا گذاشته شد، در زندان به سر میبرد. وی برای حمایت علنی از حقوق زنان و حقوق بشر، فعالیت‌هایش علیه مجازات اعدام، و ملاقات با مقامات امور خارجه اتحادیه اروپا از جمله کاترین اشتون برای گفتگو در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران مورد پیگرد قضایی قرار گرفت. محمدی در مهرماه سال ۱۳۹۰ به یازده سال زندان به اتهام «تجمع و تبنی علیه امنیت ملی»، «عضویت در کانون مدافعان حقوق بشر»، و «تبلیغ علیه نظام» محکوم شده بود. دادگاه تجدید نظر حکم وی را به شش سال زندان کاهش داد و در خرداد ماه سال ۱۳۹۲ به دلیل بیماری وعدم توانایی تحمل زندان با وثیقه ۶۰۰ میلیون تومانی آزاد شد. پس از آخرین دستگیری و انتقال نرگس محمدی به زندان در اردیبهشت ماه ۱۳۹۴، وضعیت سلامتی وی رو به وخامت بوده است.

ریحانه طباطبایی، ۳۵ ساله، روزنامه نگار، در تاریخ ۹ آذر ماه ۱۳۹۳ محاکمه شد، به دلیل فعالیت‌های روزنامه نگاری، انتشار مطالب انتقادآمیز در صفحه فیس بوکش، و حمایت از اصلاح طلبان به اتهام «تبلیغ علیه نظام» به یکسال حبس، دو سال محرومیت از عضویت در احزاب و گروه‌های سیاسی و محرومیت از فعالیت در رسانه‌ها و فضای مجازی محکوم شد و در تاریخ ۲۲ دی ماه ۱۳۹۴ برای اجرای این حکم احضار و به زندان اوین منتقل شد.

رفتار خشن و تنبیهی با زندانیان سیاسی بند زنان اوین که در این گزارش از طریق شهادت زندانیان فعلی و سابق توصیف شده هم قوانین ایران و هم قوانین بین المللی را نقض می کند.

لیلا جعفری، هوادار و مربی عرفان حلقه، در پی در یک تجمع مسالمت آمیز در سال ۹۴ در پارک شهر تهران دستگیر شد و به بازداشتگاه اوین منتقل شد و سپس با قرار وثیقه از زندان آزاد گردید. پیروی از ادیان و باورهایی که به رسمیت شناخته نشده اند غالباً در ایران جرم شناخته میشوند. لیلا جعفری در شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب به ریاست ماشاءالله احمدزاده به دو سال حبس تعزیری محکوم شد و از ۱۸ خرداد ۱۳۹۵ تا کنون برای سپری کردن دوره محکومیت خود در زندان اوین به سر میرد.

***فاران حسامی**، ۴۱ ساله، مدرس موسسه آموزش عالی آنلاین بهاییان بود و به جوانان بهایی که به علت آیین خود از آموزش عالی محروم شده بودند کمک میکرد. او در تاریخ ۲۵ تیر ۱۳۹۱ دستگیر شد و به اتهام «تبلیغ علیه نظام» و «اقدام علیه امنیت ملی از طریق عضویت در تشکیلات غیرقانونی» به چهار سال زندان محکوم شد. *فاران حسامی در تاریخ ۲۷ فروردین ۱۳۹۵ با اتمام دوره محکومیت خود و در هنگام نگارش این گزارش آزاد شد.

مهوش شهریار ی ثابت، ۶۴ ساله، یکی از هفت رهبر زندانی جامعه بهاییان است. وی در تاریخ ۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۷ دستگیر شد و به «مدیریت سازمان بهایی»، «جاسوسی برای اسرائیل»، «توهین به مقدسات»، و «تبلیغ علیه نظام» متهم شد و به ۲۰ سال زندان محکوم شد.

فریبا کمال آبادی، ۵۳ ساله، یکی از هفت رهبر زندانی جامعه بهاییان است. وی در تاریخ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۷ دستگیر شد و به «مدیریت سازمان بهایی»، «جاسوسی برای اسرائیل»، «توهین به مقدسات»، و «تبلیغ علیه نظام» متهم شد و به ۲۰ سال زندان محکوم شد.

طاهره جعفری، دگر اندیش دینی در آبان ماه ۱۳۹۱ بازداشت شد و پس از دو ماه بازجویی در دی ماه ۱۳۹۱ با قرار وثیقه ۱۰۰ میلیون تومانی آزاد شد. او در شعبه ۲۸ دادگاه انقلاب به ریاست قاضی مقیسه به اتهام تبلیغ علیه نظام به یکسال حبس محکوم شد. از مستندات این اتهام مصاحبه های انتقادی او در مورد مبانی اعتقادی مذهبی با رسانه های داخلی و خارجی عنوان شده است. او در شهریور ماه ۱۳۹۴ برای اجرای حکم یکسال حبس به زندان اوین رفت و هم اکنون در بند زنان اوین است

مریم نقاش زرگران، ۳۷ ساله، یک نوکیش مسیحی است که فعالیت های کلیساهای خانگی (مکانهای نیایش غیر رسمی در خانه ها) را برنامه ریزی و اجرا میکرد و در پرورشگاه کشیش زندانی سابق سعید عابدینی فعالیت می کرد (آقای عابدینی اخیراً در ژانویه ۲۰۱۶، در تعویض زندانیان بین ایران و آمریکا از زندان در ایران آزاد شد). مریم نقاش زرگران در تاریخ ۲۴ تیرماه ۱۳۹۲ به اتهام «تبلیغ علیه نظام» و «تجمع و تباری علیه امنیت ملی» دستگیر شد و به چهارسال زندان محکوم شد. پیروان مذهبی که در آنها تبلیغ وجود دارد، مانند مسیحیان پروتستان تبشیری، به عنوان تهدیدی برای مذهب غالب اسلام شیعه دیده میشوند و به شدت مورد اذیت و آزار قرار می گیرند.

نسیم باقری، استاد موسسه آموزش عالی آنلاین بهایان بود. وی به بهایان جوان که از آموزش عالی به دلیل مذهبشان محروم شده بودند کمک میکرد. وی در تاریخ ۷ اردیبهشت ۱۳۹۳ به اتهام «تبلیغ علیه نظام» و «اقدام علیه امنیت ملی از طریق عشویت در تشکیلات غیرقانونی» (دانشگاه آنلاین بهایی) به چهارسال زندان محکوم شد.

بانید عظیمی، فعال شبکه اجتماعی فیس بوک، به اتهام «تبلیغ علیه نظام» به یک سال زندان محکوم شده است. کمپین بین المللی حقوق بشر در ایران در زمان انتشار این گزارش موفق به کسب اطلاعات بیشتری در مورد پرونده این زندانی نشده است.

زیبا پور حبیب، یکی از طرفداران دکتر محمدعلی طاهری، رهبر زندانی گروه عرفان حلقه است. او ابتدا در تاریخ ۱۶ مهر ۱۳۹۳ دستگیر شد و پس از محکومیت به سه سال زندان به اتهام «توهین به مقدسات» در تاریخ ۱۰ تیرماه ۱۳۹۴ خود را به زندان اوین معرفی کرد.

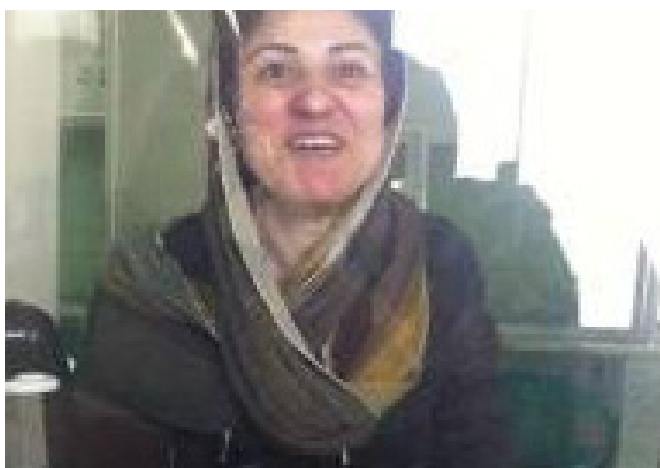
الهام فراهانی، ۳۴ ساله، از پیروان آیین بهایی بود که در فعالیت های اجتماعی بهایان شرکت می کرده است. او در تاریخ ۲۱ اردیبهشت ۱۳۹۳ به اتهام «عضویت در تشکیلات جامعه بهایی» دستگیر شد و به چهارسال زندان محکوم شد.

مریم نقاش زرگران، ۳۷ ساله، یک نوکیش مسیحی است که فعالیت های کلیساهای خانگی (مکانهای نیایش غیر رسمی در خانه ها) را برنامه ریزی و اجرا میکرد و در پرورشگاه کشیش زندانی سابق سعید عابدینی فعالیت می کرد (آقای عابدینی اخیراً در ژانویه ۲۰۱۶، در تعویض زندانیان بین ایران و آمریکا از زندان در ایران آزاد شد). مریم نقاش زرگران در تاریخ ۲۴ تیرماه ۱۳۹۲ به اتهام «تبلیغ علیه نظام» و «تجمع و تباری علیه امنیت ملی» دستگیر شد و به چهارسال زندان محکوم شد. پیروان مذهبی که در آنها تبلیغ وجود دارد، مانند مسیحیان پروتستان تبشیری، به عنوان تهدیدی برای مذهب غالب اسلام شیعه دیده میشوند و به شدت مورد اذیت و آزار قرار می گیرند.

صدیقه مرادی، ۵۶ ساله، یک زندانی سیاسی سابق که ادعا می شود هوادار سازمان مجاهدین خلق است. وی در تاریخ ۱۱ اردیبهشت ۱۳۹۰ دستگیر شد و به اتهام «حمایت موثر از سازمان مجاهدین خلق ایران» به ده سال زندان در تبعید محکوم شد.

فاطمه مثنی، ۴۷ ساله، یک زندانی سیاسی سابق که ادعا می شود هوادار سازمان مجاهدین خلق است و قبلاً در دهه شصت در سن ۱۳ سالگی به مدت سه سال با مادر و خواهرانش در زندان بوده است. وی در تاریخ ۱۳ مهر ۱۳۹۴ دستگیر شد و به «همکاری موثر با مجاهدین خلق» متهم شد. از حکم وی اطلاعاتی در دست نیست. احتمال دارد وی در بند ۲۰۹ زندان اوین که در اختیار وزارت اطلاعات است نگهداری می شود.

بهناز ذاکری انصاری، ۵۱ ساله، با تابعیت دوگانه دانمارک و ایران و مقیم کشور سوئد است. وی در سال ۱۳۹۱ در زمانی که از بازدید از ایران به سوئد باز میگشت دستگیر شد و به اتهام «حمایت موثر از سازمان مجاهدین خلق» به ده سال زندان در تبعید محکوم شد.

نازیلا حمیدوف، تبعه جمهوری آذربایجان اهل باکو، که گفته می شود با اتهامات مرتبط با امنیت ملی دستگیر شده است، در حال حاضر در بند زنان زندان اوین نگهداری می شود. کمپین بین المللی حقوق بشر در ایران موفق به کسب اطلاعات بیشتر در مورد اتهامات و وضعیت قضایی این زندانی نشده است.

فهیمه اعرفی، سن نامعلوم، یکی از طرفداران دکتر محمدعلی طاهری، رهبر زندانی گروه عرفان حلقه است. پیروی از ادیان و باورهایی که به رسمیت شناخته نشده اند غالباً در ایران جرم شناخته میشوند. او در تاریخ ۳ شهریور ۱۳۹۴ به اتهام «اهانت به مقدسات» به پنج سال زندان محکوم شد.

مریم اکبری منفرد، ۴۱ ساله، خانه دار، در اعتراضات سال ۱۳۸۸ پس از انتخابات مورد مناقشه ریاست جمهوری شرکت کرد. وی همچنین به ارتباط تماس تلفنی با اعضای خانواده خود داخل اردوگاه اشرف سازمان مجاهدین خلق ایران متهم شد. وی در تاریخ ۱۰ دیماه ۱۳۸۸ دستگیر شد و به اتهام محاربه به ۱۵ سال زندان محکوم شد.

رویا صابری نژاد نوبخت، ۴۹ ساله، در فیس بوک مطلب می نوشت و اطلاعاتی را به اشتراک می‌گذاشت. او در مهرماه ۱۳۹۲ به اتهام «جمع آوری اطلاعات به قصد اقدام علیه امنیت ملی» و «توهین به مقدسات» به ۲۰ سال زندان محکوم شد.

ریحانه حاج ابراهیم دباغ، که ادعا می شود هوادار سازمان مجاهدین خلق است. او در تاریخ ۵ دیماه ۱۳۸۸ در پی وقایع پس از انتخابات مورد مناقشه سال ۱۳۸۸ دستگیر شد و به اتهام محاربه به اعدام محکوم شد. در مرحله تجدید نظر حکم وی متعاقبا به ۱۵ سال زندان تقلیل داده شد.

الهام (الهه) برمکی، دارای تابعیت دوگانه ایران و قبرس است. او در مردادماه ۱۳۹۱ دستگیر شد و به اتهام «جاسوسی» برای کشور انگلستان به پنج سال زندان محکوم شد.

زهرا زهتابچی، ۴۶ ساله، محقق علوم اجتماعی، در تاریخ ۲۴ مهرماه ۱۳۹۲ دستگیر شد. وی به اتهام «حمایت موثر از سازمان مجاهدین خلق ایران» به ۱۲ سال زندان محکوم شد.

آزیتا رفیع زاده، ۳۵ ساله، در موسسه آموزش عالی آنلاین بهاییان تدریس میکرد و به جوانان بهایی که به علت آیین خود از آموزش عالی محروم شده بودند کمک میکرد. او برای اولین بار در خرداد ۱۳۹۰ دستگیر شد و به اتهام «عضویت در تشکیلات غیرقانونی و گروهک ضاله بهائیت با هدف اقدام علیه امنیت ملی کشور از طریق فعالیت غیرقانونی در موسسه آموزشی BIHE» به پنج سال زندان محکوم شد. او در آبانماه ۱۳۹۴ آغاز به طی محکومیت خود کرد.

زهرا شریفی (تهرانی)، فعال اینترنتی به دلیل باورهای مذهبی اش دستگیر شده و در حال حاضر در بند زنان زندان اوین در بازداشت به سر می‌برد. کمیسیون بین‌المللی حقوق بشر در ایران موفق به کسب اطلاعات بیشتر در مورد اتهامات و وضعیت قضایی این زندانی نشده است.

بند نسوان

مسلمانان سنی، و اعضای گروه‌های عرفانی جایگزین، به همراه زنانی که ادعا می‌شود هواداران سازمان مجاهدین خلق هستند نگهداری می‌شوند. ساکنین مختلف فعلی و سابق بند زنان آن را به عنوان جایی تنگ، تقریباً بدون پنجره، سرد و کثیف توصیف می‌کنند. یکی از زندانیان این بند را اینگونه توصیف می‌کند:

بند نسوان اوین متشکل از ۳ سالن است، دو سالن ۱۲ متری و یک سالن ۱۸ متری که با راهروهای باریک به هم مرتبط اند.

تمام منافذ و پنجره‌های رو به محوطه زندان کور شده است و تنها روزنه آفتاب، پنجره‌های رو به تپه‌های ارتفاعات اوین است که نور کافی را تامین نمی‌کند. علی‌الخصوص که برخی زندانیان بیمار هستند و دردهای استخوان و کمر در طی راه پله‌ها امانشان را بریده و ترجیح می‌دهند از رفتن به حیاط پرهیز کنند. این زندانیان به دلیل زندگی در محیط فاقد نور کافی دچار آسیب‌های بیشتری شده‌اند. از طرفی نبود نور خورشید باعث ایجاد محیط مناسب جهت رشد حشرات موذی در بند

زندان اوین، که در دامنه کوه‌های البرز در شمال غرب تهران واقع شده، در سال ۱۳۵۱ ساخته شد. این زندان که در زمان محمدرضا شاه پهلوی بنا شد، زندانی بود که مخالفان حکومت شاه در آن نگهداری می‌شدند. این زندان در آن زمان بسیار کوچک تر بود و در ابتدا در حدود ۳۲۰ زندانی را در خود جای داده بود، بعدها توسعه یافت تا در حدود ۱۵۰۰ زندانی را نگهداری کند.^{۱۱}

زندان اوین در زمان حکومت جمهوری اسلامی ایران به نحو قابل توجهی گسترش یافت تا در حدود ۱۵۰۰۰ زندانی را در خود جای دهد.^{۱۱}

در تیرماه ۱۳۹۱، مقامات اکثر زندانیان زن را از زندان اوین به زندانهای رجایی شهر در کرج و قرچک در ورامین منتقل کردند. اینک تنها زنانی که در اوین باقی مانده‌اند، زنان زندانی سیاسی و عقیدتی جمهوری اسلامی ایران هستند که بند نسوان زندان اوین محل نگهداری آنهاست.

بند زنان تحت اختیار و نظارت قوه قضاییه ایران است که ریاست آن به عهده صادق آملی لاریجانی است.

تعداد زندانیان این بند متغیر است، اما در حال حاضر بین ۲۰ تا ۳۰ زندانی در نوسان است. همانگونه که فهرست فوق نشان میدهد، در این بند روزنامه نگاران، فعالان، هنرمندان، بهاییان، نوکیشان مسیحی، فعالان کرد،

نمایی از در ورودی زندان اوین.

این شهادت نشان‌دهنده نقض موازین تعیین شده توسط سازمان ملل متحد برای کشورهای عضو می باشد. «[حداقل مقررات معیار سازمان ملل متحد برای رفتار با زندانیان](#)» اعلام می‌دارد که در بندهای زندانها «همه محل‌هایی که برای استفاده زندانیان در نظر گرفته شده و به‌ویژه همه محل‌های خواب باید از همه امکانات بهداشتی برخوردار باشند، توجه لازم به شرایط آب و هوای آن و به ویژه به مقدار هوا، حداقل مساحت کف، نور، گرما و تهویه مبذول شود.»^{۳۱}

این مقررات در ادامه می‌افزاید: «در همه جاهایی که لازم است زندانیان در آنها زندگی یا کار کنند، الف) پنجره‌ها باید آنقدر بزرگ باشند که زندانیان بتوانند با نور طبیعی مطالعه یا کار کنند و چنان ساخته شده باشند که امکان ورود هوای تازه را به اتاق فراهم سازند، حتی اگر تهویه مصنوعی داشته باشند؛ ب) باید نور مصنوعی کافی برای زندانیان فراهم شود تا بدون آسیب رسیدن به چشم مطالعه و کار کنند. تاسیسات بهداشتی باید کافی باشد تا همه زندانیان بتوانند هنگام ضرورت و به روشی تمیز و مناسب، قضای حاجت کنند. تاسیسات کافی حمام و دوش باید فراهم باشد تا هر زندانی بتواند و ملزم شود در دمایی متناسب با اقلیم، به دفعاتی که برای بهداشت عمومی، بر حسب فصل و منطقه جغرافیایی، اما حداقل یک بار در هفته، در آب و هوای معتدل استحمام کند. همه بخش‌های یک زندان که به طور منظم مورد استفاده زندانیان است باید به طور مناسبی نگهداری و همیشه با دقت تمیز شود.»^{۳۲}

شده است. تابستان گذشته بند به دلیل وجود ساس با اصرار و تماما با حضور زندانیان در محوطه، بند سمپاشی شد.

دور تا دور هر سالن توسط تخت‌های فلزی احاطه شده است. برای هر تخت با پتوهای سربازی تشک تهیه می‌شود و بی‌واسطه روی فلز تخت قرار می‌گیرد. علاوه بر ایجاد مشکل برای استخوان و عضلات زندانیان در زمستان باعث نفوذ سرما به بدن آنها می‌شود و در ادامه سرماخوردگی‌های طولانی و درد عضلات.

آشپزخانه و سرویس بهداشتی بدون تهویه مناسب در سالن ۱ اغلب باعث سردرد و حتی مسمومیت زندانیان به واسطه بوی طبخ غذا و مواد شوینده بوده است. جیره روغن و مواد شوینده با نازلترین سطح کیفیت به این شرایط دامن می‌زند.

از طرفی ظروف و لوازم آشپزخانه اولیه که به هزینه خود زندانیان تهیه شده است اغلب به لحاظ بهداشتی و کاربردی غیر قابل استفاده شده است و نوسازی جزئی از آن جز با درخواست‌های مکرر و دوندگی زندانیان، سال تا سال امکان پذیر نیست.

تغذیه

روبروست. (جیره ماهیانه مواد غذایی بند نسوان ممکن است شامل اقلام زیر باشد: تخم مرغ ۵ عدد؛ یکی و نصف مرغ؛ سیب زمینی، پیاز، بادنجان ۴ یا ۵ عدد؛ ماست ۱۰ عدد یک وعده ای؛ پنیر ۱۰ عدد یک وعده ای؛ گاهها گوشت قرمز، ۱۶۰ گرم؛ حبوبات: عدس، لپه، لوبیا؛ نصف بسته کشک.

از ماه رمضان سال گذشته (۲۷ تیر ۱۳۹۴) جیره گوشت قرمز و لبنیات به کل حذف شده است.

این در حالی است که فروشگاه کوچک و تقریباً خالی بند، با درخواست کتبی، نامرتب و اغلب با فواصل زمانی زیاد اقدام به تهیه این اقلام برای زندانیان می کند. بدیهی است این رژیم غذایی در دراز مدت آسیب های جدی را برای سلامتی زندانیان بخصوص زندانیان زن به دلیل نیاز مبرم آنان به مواد غذایی کلسیم دار به بار آورده است و از طرف دیگر با تحمیل هزینه های گزاف و افزودن بر قیمت ها زندانیان و خانواده های آنان را در تنگنای اقتصادی قرار داده اند.

تنها چند ماهی ست که با درخواست هایی با فواصل نامنظم به زندانیان، شیر و لبنیات تازه، سبزی و شیرینی فروخته می شود. همچنین تقریباً هر ۱۰ روز یکبار فروشگاه اقلام محدودی از میوه جهت خرید در اختیار زندانیان قرار می دهد. هرچند اقلام موجود در جیره زندان نیز به لحاظ کمی و کیفی کفاف یک هفته زندانیان را نمی دهد و عملاً مجبور به خرید مایحتاج خود از فروشگاه و ذخیره آن هستند.

زندانیان به صورت مداوم غذای بند زنان زندان اوین را ناکافی، نامتعادل، و ناسالم توصیف می کنند. بسیاری از زنان وعده های غذایی ارائه شده در بند را با مواد غذایی که از فروشگاه زندان خریداری می شود تکمیل می کنند (یا به دلیل کیفیت پایین غذاهای زندان اگر بتوانند، آنها را کلا با غذایی که از فروشگاه زندان خریداری می کنند جایگزین می کنند)، اما این باری بردوش خانواده هایی است که امکان این را ندارند که به زندانی به این مقصود وجوه مالی برسانند. علاوه بر این، غذایی که در فروشگاه زندان برای فروش عرضه می شود، مرتباً «ناکافی» یا «با کیفیت پایین» توصیف می شود و همچنین مقامات زندان مواد خوراکی را با قیمتهایی که از قیمت آن در خارج از زندان بیشتر است به فروش میرسانند.

یک زندانی گزارش داد:

الان حدود ۱ سال هست که گوشت قرمز و لبنیات از جیره خشک زندان حذف شده، قبل تر فروشگاه با فواصل زمانی نامنظم مایحتاج بچه ها رو میاورد؛ البته با ۱۵ درصد افزایش قیمت و تعداد و کیفیت پایین، ولی الان چند ماه هست همون را هم نمیاره.

یک زندانی دیگر گفت:

چند سالی است که بند نسوان به علت کیفیت پایین غذای زندان از گرفتن غذای طبخ شده امتناع کرده و جیره غذایی خشک دریافت می کند، جیره ای که هر ماه با جرح و تعدیل

کیفیت غذای ارائه شده در بند زنان زندان اوین به گواه برخی از زندانیان حاضر و با سابق این زندان کیفیت بسیار پایینی دارند به نحوی که زندانیان مجبور می‌شوند غذای خود را از فروشگاه زندان فراهم کنند.

یک زندانی سابق گزارش داد:

اما این دفعه که بچه‌ها آمدند مرخصی می‌گفتند که خرید گوشت خیلی راحت تر از پیش شده و تقریباً هر دو هفته یک بار می‌توانند گوشت خوب بخرند.

چون غذای زندان خیلی نامطلوب است، (زندانیان) بند نسوان خودشان غذا درست میکنند. زندان هم همراه مقداری جیره غذایی خشک میدهد که معمولاً یا تاریخ مصرف آنها گذشته است یا خیلی محدود است... گوشت و ماهی و سبزی و روغن مایع و خیلی چیزهای دیگر را خود بچه‌ها باید از فروشگاه (زندان) تهیه میکردند. بچه‌ها اصلاً از زندان غذا نمیگیرند. ما خودمان آشپزخانه داشتیم و خودمان غذا میپختیم.

یک زندانی سابق که هنوز با زندانیان در تماس است گفت:

یک جیره‌ی مواد غذایی شامل سبزیجاتی مثل بادمجان و پیاز و سیب زمینی دو هفته به بار به زندانیان میدهند. اما در مورد مرغ و تخم مرغ و پنیر و کره وقتی من بودم ماهی یک بار بود. میوه هم دو هفته یک بار سفارش می‌گیرند و می‌آورند و باید پولش رو بدهی. یه سری چیزهای حداقلی هم همیشه از فروشگاه بند خرید، مثل شیر مدت دار و تن ماهی و این طور چیزها.

همانطور که این شهادت‌ها نشان می‌دهند، استانداردهای تغذیه در بند زنان اوین بسیار زیر مقتضیات منعکس شده چه در قوانین ایران و چه در قوانین بین‌المللی است. مقررات مندرج در [آیین‌نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور](#) صریح و روشن است. ماده ۹۳ اعلام می‌کند که زندانیان باید «غذیه‌ای که دارای کالری و ویتامین‌های کافی باشد»، و ماده ۹۵ تصریح می‌کند که «حداقل برنامه غذایی عبارت است از: نان و پنیر و چای برای صبحانه و نهار یا شام، سبزیجات تازه یا خشک، برنج، سیب زمینی، پیاز، حبوبات، انواع لبنیات، تخم‌مرغ و میوه فصل می‌باشد و در هر هفته حداقل سه بار به محکومان و متهمان نهار یا شام با گوشت داده می‌شود.» علاوه بر این، ماده ۹۸ آیین‌نامه اعلام میکند که در تمام زندان‌ها «فروشگاه‌های لازم تأسیس و... نرخ آنها بر اساس قیمت عادلانه‌ی روز خواهد بود.»^{۵۱}

در [حداقل مقررات معیار سازمان ملل متحد برای رفتار با زندانیان](#)، آمده است که «مدیریت زندان باید به هر زندانی در ساعات معمول غذای مقوی که برای سلامت و توانایی او کافی بوده، و کیفیت خوب داشته و به خوبی تهیه و سرو شود تحویل دهد.»^{۶۱}

گرمایش

«**حداقل مقررات معیار سازمان ملل متحد برای رفتار با زندانیان**» اعلام می‌دارد «**همه محل‌هایی که برای استفاده زندانیان در نظر گرفته شده و به ویژه همه محل‌های خواب باید از همه امکانات بهداشتی برخوردار باشند.**»

اما یک زندانی دیگر که یک سال پیش آزاد شده گزارش داد که با سیستم گرمایش در بند هیچ مشکلی نداشته که خود بیانگر این است که سیستم گرمایش در بند زنان ممکن است در بهترین شرایط غیرقابل اعتماد و کیفیتش بی‌ثبات باشد. وی گفت:

در مورد سرما و گرما هم مشکلی نداشتیم. کولرها خوب کار میکرد و شوفاژ هم زمستونا به راه بود.

حتی اگر مشکلات گرمایش بند زنان متناوب باشند (اگر چه گزارش‌های چندین زندانی نشان داد که مشکلاتی با سرمای مفرط و عدم وجود گرمایش در بند وجود دارد)، هر دوره‌ای که در طی آن در محل اقامت زندانیان گرمایش وجود نداشته است صراحتاً ناقض [حداقل مقررات معیار سازمان ملل متحد برای رفتار با زندانیان](#) است که اعلام می‌دارد «همه محل‌هایی که برای استفاده زندانیان در نظر گرفته شده و به ویژه همه محل‌های خواب باید از همه امکانات بهداشتی برخوردار باشند، توجه لازم به شرایط آب و هوای آن و به ویژه به مقدار هوا، حداقل مساحت کف، نور، گرما و تهویه مبذول شود.»^{۱۱}

زندان اوین در خارج از تهران واقع شده، جایی که در آن در ماه‌های زمستان، درجه حرارت به طور میانگین ۴ درجه سانتیگراد (۳۹ درجه فارنهایت) است، و حرارت آن اغلب زیر نقطه انجماد قرار می‌گیرد. به این ترتیب، گرمایش کافی در بند زنان یک ضرورت است.

برخی از زندانیان گزارشی در مورد شرایط نامناسب حرارتی در بند زنان داده‌اند. به گفته یکی از آنها:

ما به تعداد بخاری برقی داشتیم که با هزینه خود زندانی‌های بند تهیه شده بود و بدون اون‌ها نمی‌شد که زمستون اوین سر بشه. امسال اون بخاری‌ها رو دادند به سربازها و بچه‌ها دارند از سرما می‌لرزند، چون سیستم گرمایشی اینقدر ضعیف هست که آب گرم استحمام رو نمی‌تونه تامین کنه، چه برسه به شوفاژها. ضمن اینکه به تعداد کافی تو اتاق‌ها شوفاژ نداریم. برعکس دوربین‌های مداربسته که تو هر اتاق به طور میانگین ۴ عدد موجوده، به اضافه یک دوربین دید در شب.

یک زندانی که دو سال پیش از بند زنان اوین آزاد شد وجود مشکل گرمایش را تأیید می‌کند:

در مورد ارائه لباس‌ها هیچ محدودیتی وجود نداشت جز اینکه یک سری قانون مندی می‌گفتند که لباس استردار نیاورید، اما برای زندانیان سیاسی هم کمتر سخت می‌گرفتند و می‌دادند. با پول هم پتو گرم می‌گرفتیم. اما در مورد شوفاژ و آب گرم در زمان‌های طولانی مدت قطع می‌شد.

بهداری زندان

که به شدت مورد نیاز زندانی بوده اند اغلب به تعویق افتاده و پزشکان غیر متخصص در بهداری زندان بعضی اوقات داروهای اشتباه به بیماران داده‌اند.

[حداقل مقررات معیار سازمان ملل متحد برای رفتار با زندانیان](#) اعلام می‌دارد: «هر زندان که در داخل آن بیمارستان هست، تجهیزات، لوازم و وسایل پزشکی آن باید برای مراقبت‌های بهداشتی و مداوای زندانی بیمار مناسب و کارکنان آن آموزش‌های لازم را دیده باشند.»

همچنین در ماده ۱۱۸ [آیین نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات](#)

موارد نقض استانداردهای مراقبت پزشکی که توسط بهداری زندان انجام شده، پایدارترین و شاید جدی‌ترین موارد نقض حقوق بشر گزارش شده توسط زندانیان بند زنان بوده‌اند، چون چنین موارد نقضی در مورد زندانیانی که به شدت بیمار هستند میتواند به صورت بالقوه نهایتاً حق حیات زندانی را تحت تأثیر قرار دهد.

همه شهود به صورت یکپارچه بهداری زندان را کثیف و فاقد لوازم و متخصصان پزشکی که توان رسیدگی پزشکی از زندانیان را داشته باشد، توصیف کرده‌اند. ارجاع به متخصصان پزشکی در خارج از زندان اغلب یا به تعویق افتاده و یا کلاً از زندانی دریغ شده بود. ارائه داروهای

تامینی و تربیتی کشور در مورد مراقبت‌های پزشکی از زندانیان آمده است: "معاینه و در صورت نیاز معالجه محکومان بیمار به عهده اداره زندان یا مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال است." با این حال، ماهیت ناکافی این "معالجه" در شهادت‌های زیر توصیف شده‌اند.

طبق اظهارات یک زندانی:

وضعیت بهداشتی و درمانی هم فاجعه‌ست! داروها رو اشتباه می‌ده بهداشتی با بی مسئولیتی تام! اعزام‌های درمانی لغو شده. ۲،۳ هفته پیش (نام زندانی حذف شده است) جلوی دفتر رئیس بهداشتی تحسن کرد تا بلاخره بعد از ۷،۸ ماه اجازه اعزام دندان پزشکی رو گرفت. بهداشتی هم یه محیط فوق العاده کثیف هست، هم هیچ امکانات دارویی و درمانی نداره. دکتر متخصص نیست.

(در بند زنان زندان اوین) میانگین سنی بالای ۴۰ سال هست و آدما هر کدوم کلی مریض شدن طی این سالها. اینها فقط برای سخت‌گیری هست و هیچ توجیهی نداره.

علاوه بر (دادن داروی اشتباهی به) (نام زندانی حذف شده است) داروهای (نامهای زندانیان حذف شده است) رو هم گاهی اشتباه میدن...

در این بند زنانی هستند که قریب ۸ سال است بدون لحظه‌ای استفاده از حق مرخصی دوران محکومیت ناعادلانه خود را طی می‌کنند. زانی که در این اثنا با به سن گذاشته‌اند و نبود انواع امکانات بهداشتی، درمانی و تغذیه مناسب هر کدام را به نوعی درگیر بیماری‌های مختلف کرده است. بیماری‌های گوارشی، استخوان، عروقی و پوست جزء شایع‌ترین بیماری‌ها هستند.

بند زندانیان زن عقیدتی-سیاسی تنها بند نسوان زندان اوین است، از این رو این موضوع بهانه ایست برای اعمال محدودیت‌های بیشتر. به طور مثال حضور در بهداشتی و دریافت فوریت‌های اولیه پزشکی نیاز به هماهنگی و صدور مجوز از جانب مقامات زندان دارد که اغلب همزمان با حضور زندانیان زن در این مکان، یکی از کارمندان حراست نیز جهت کنترل شرایط قطعا در این مکان حاضر می‌شود. تنها یکبار در روز، در ساعتی مشخص امکان تردد زنان زندانی به بهداشتی زندان وجود دارد، در صورت بروز علامت غیر فوق‌اورژانسی در دیگر ساعات روز و شب انتقال آنان به روز بعد و ساعت تعیین شده موکول خواهد شد.

بهداشتی اوین جز داروهای ابتدایی، یک پزشک عمومی کشیک فاقد امکانات درمانی دیگر است. داروخانه در روزهای پنجشنبه و جمعه کاملاً تعطیل است و پاسخ‌گوی نسخه‌های تجویز شده پزشکان مجموعه نیست. از ابتدای سال جاری (۱۳۹۴)، بهداشتی اوین بارها اقدام به تحویل داروهای اشتباه کرده است، داروهایی که بعضاً باعث بروز و تشدید علائم خطرناک

در زندانیان بیمار شده است، که گرچه با شکایت و پیگیری زندانیان مواجه شده است، همچنان ادامه دارد.

زندانیان زن برای تهیه داروی نسخه خود باید پس از اخذ تاییدیه رئیس درمانگاه تا یکشنبه، روز ملاقات منتظر بمانند تا نسخه خود را برای خریداری از خارج زندان در اختیار خانواده خود قرار دهند. اینکه نیاز به دارو چقدر می‌تواند ضروری باشد و این پروسه چقدر می‌تواند برای یک بیمار نیازمند به درمان واجب و خطرناک باشد برای مسئولین زندان و قوه قضائیه فاقد اهمیت است. پروسه اعزام به مراکز درمانی خارج از زندان در صورت اعلام وضعیت اورژانسی و خطرناک، طی کردن مراحل اخذ تاییدیه ریاست بهداشتی و پزشک قانونی و همین‌طور اعمال سلیقه‌ی دادستانی ممکن است ماه‌ها به طول انجامد. به همین علت زندانیان اغلب در مرحله‌ی وخیم بیماری خود و معمولاً ۹ ماه تا ۱ سال بعد از تشخیص اولیه بیماری وارد پروسه درمانی می‌شوند، پروسه‌ای که تداوم آن با کارشناسی و عدم همراهی سیستم قضائی-امنیتی غالباً آغاز نشده متوقف می‌شود.

موارد نقض **آیین نامه سازمان زندانها** منعکس شده در شهادت‌های فوق شدید و متعدد هستند. ماده ۱۰۳ اعلام میدارد: "...در موارد ضروری خروج محکوم از زندان برای معالجه بایستی با تایید بهداشتی زندان و اجازه رییس موسسه یا زندان و موافقت قاضی ناظر باشد. در موارد فوری محکوم بیمار به دستور پزشک یا بهداشتی زندان و اجازه رییس موسسه یا زندان یا جانشین او به بیمارستان اعزام می‌گردد..." طبق ماده ۱۱۱، «بهداشتی موسسه یا زندان موظف است از زندانی تازه وارد معاینه‌های کامل پزشکی به عمل آورده، در صورت لزوم با انجام آزمایشهای تشخیص طبی برنامه‌ریزی و حسب مورد نسبت به درمان یا معرفی وی به مراکز مربوطه اقدام و کلیه اقدام‌های پزشکی در پرونده زندانی درج گردد.» ماده ۱۱۲ تصریح می‌کند: «هرگاه دارو (ی تجویز شده) جنبه حیاتی برای وی دارد بایستی فوراً پس از معاینه و تجویز پزشک در اختیار وی قرار گیرد.» و طبق ماده ۱۱۳، «محکوم به محض احساس کسالت جریان را به مسئول امور نگهداری زندان اطلاع داده و با اخذ معرفی‌نامه به بهداشتی موسسه یا زندان اعزام و دارو و دستورهای لازم پزشکی را دریافت می‌دارد.»

این شهادت، که به تجربه چندین زندانی اشاره می‌کند، همچنین منعکس‌کننده نقض **حداقل مقررات معیار سازمان ملل متحد برای رفتار با زندانیان** است. این استانداردها، که کلیه کشورهای عضو سازمان ملل متحد می‌بایست از آنها پیروی کنند، می‌گوید: «زندانیان بیمار که نیاز به مداوای تخصصی دارند باید به موسسات تخصصی یا بیمارستان‌های عادی منتقل شوند.»

این استاندارد همچنین در **اعلامیه اصول اساسی رفتار با زندانیان سازمان ملل متحد** که اعلام می‌کند «زندانیان باید به خدمات

اعزام بشوی به بیمارستان و مطب بیرون زندان. بی اعتمادی هم زیاده. مثلا من دندانم مشکل پیدا کرده بود، ولی دوست نداشتم توی درمانگاه زندان کاری روی دندانم بکنند. به پاکیزه و بهداشتی بودن محیط درمانگاه اعتماد نداشتم.

یک زندانی سابق که حدود دو سال پیش آزاد شد تایید کرد که مشکلات زندانیان بند زنان با بهداری زندان از قدمت برخوردار است.

کسی که بیمار می شود به بهداری اعزام می شود، اما اکثر مواقع با کمبود متخصص روبه رو بودیم. دیر دسترس به پزشک متخصص پیدا می کردیم. مثلا بیماری حادی مثل بیماری (نام زندانی حذف شده است)، داروهایی که خانواده از بیرون تهیه می کرد تا هفته ها طول می کشید که به دست بیمار برسد.

اظهارات فوق نقض مواد ۱۰۳ و ۱۱۱ آیین نامه سازمان زندان ها را، که انتقال زندانیان بیمار به بیمارستان را ضروری اعلام می کنند، و حداقل مقررات معیار سازمان ملل متحد برای رفتار با زندانیان را تایید می کنند.

آیین نامه سازمان زندان های ایران در ماده ۱۲۰ خود تصریح می کند که «رییس بهداری زندان موظف است همه روزه اول وقت از کلیه محکومان بیمار که در بیمارستان زندان بستری هستند عیادت نموده و پس از پرسش از وضعیت آنان و حصول اطمینان از حسن مراقبت پزشکان و پرستاران نسبت به معالجه و تغذیه صحیح بیماران نظارت کامل و مستمری بعمل آورد.» با این حال نه تنها مراقبت پزشکی کافی ارائه نمی شود، بلکه اجازه بهبودی زندانیان بیمار نیز داده نمی شود.

در نتیجه، زندانیان متعددی با وخامت وضعیت سلامتی خود و وضعیت پزشکی که به فوریت نیاز به درمان تخصصی دارد روبرو شده اند. به عنوان مثال، [بهاره هدایت](#) در حال حاضر احتمالا با آسیب غیر قابل برگشت دستگاه باروری خود به دلیل شرایط مزمن و درمان نادرستی که ممکن است از باروری این زن ۳۴ ساله جلوگیری کند روبروست. [نرگس محمدی](#) ۴۳ ساله، که دارای کودک خان خردسال است، از دسترسی به درمان مناسب برای مشکلات عصبی رو به وخامت که باعث فلج عضلانی وی می شود و تشنجات عصبی که در مدت زندان خود به آنها مبتلا بوده است، محروم بوده است. بنا بر گزارشات رسیده، نشانه های بیماری غدد لنفاوی طی دوران حبس [آتنا فرقدانی](#) ۲۹ ساله که به تازگی آزاد شده است در وی توسعه یافته است. در [آتنا دائمی](#) ۲۷ ساله، یک زندانی دیگر که به تازگی از بند زنان زندان اوین آزاد شده، نشانه های بیماری ام. اس. تشخیص داده شد، اما وی ظرف هشت ماهی که در این بند به سر برد قادر به دریافت درمان تخصصی برای این بیماری نشد.

بهداشتی موجود در کشورشان بدون تبعیض به علت موقعیت قانونی خود، دسترسی داشته باشند،» منعکس شده است.

یک زندانی سابق نیز تصویر مشابهی از بهداری زندان اوین مطرح می کند:

در رابطه با بهداری هم که اجازه درمان و اعزام نمی داند و چون ما زن بودیم به دلیل مسائل شرعی هم از همون حداقل امکانات بهداری محروم بودیم. اگر کسی داخل بند حالش بد میشد به هیچ وجه پزشک بالا سرش نمیومد و چون برانکارد و ویلچر هم نداشتم، خود زندانی ها بیمار رو تا آمبولانس می بردیم. تو بهداری اوین کسی از نسوان رو برای نظارت بیشتر بستری هم نمی کردند. حتی از روی لباس فشار خون می گرفتند. تزریقات و نوار قلب چون پرسنل خانوم نداشتمند و به دلیل شرعی از نسوان انجام نمی دادند.

پرستار زن نداشتمند. فقط پرسنل اداری بهداری بودند که یکی از اونها تزریقات و نوار قلب بلد بود و تا ساعت اداری اگر کسی نیاز به تزریق داشت انجام میداد. ولی خود من و (نام زندانی حذف شده است) که شب دچار حمله قلبی شدیم به خاطر نبود پرسنل زن و مشکل شرعی نوار قلبی که لازم بود از ما نگرفتند. دکتر متخصص زنان هم فقط بود که اونم ماهی یک بار برای ویزیت به بهداری می آمد.

بعد از (مسئله عدم دسترسی به) تلفن، (مهمترین مسئله زندانیان) بهداری بود که علاوه بر عدم رسیدگی و نبود پرسنل زن، اشتباهاتی بود که بارها بهداری انجام داد و واقعا سلامت بچه ها به خطر افتاد و اون این بود که بهداری داروهای کسانی که باید هر شب دارو استفاده میکردند اشتباه میفرستاد، چون دارو دست خود بیمار نمیدهند و بهداری با بهداشتی هرچه تمام تر داروها و قرص های هر بیمار رو بدون روکش در قوطی میانداخت و اغلب داروها اشتباه بود و این در حالی بود که بیماران از روی رنگ و اندازه و شکل قرص تشخیص می دادند که قرص اشتباهه یا مثلا داروهایی که خانواده ها تهیه میکردند و در بهداری میموند گم میشد یا به زندانی های بند های دیگه می دادند.

طبق شهادت یک زندانی که یک سال پیش آزاد شد و هنوز با زندانیان بند زنان در ارتباط است،

یکی از مشکلات بزرگ بند زنان اینه که درمانگاه محفوری در اوین هست که برای هر بیماری ای که بگیری تو را به آنجا می برند. پزشکهایش یا خوب نیستند، یا ابزار لازم برای معاینه و آزمایش و درمان ندارند. ولی به تو اجازه هم نمی دهند که

رفتار توهین آمیز و نابجا توسط نگهبانان

یک زندانی سابق که دو سال پیش آزاد شده فاش کرد که چنین رفتارهایی با زندانیان زن نه جدید است و نه نادر:

مشکلی در مورد توالت و حمام نداشتیم. به اندازه کافی توالت و حمام بود اما مشکلی که داشتیم این بود که گاهی برنامه ریزی می کردند که دوربین بگذارند که خیلی ما را عذاب می داد و بسیج می شدیم که بردارند.

(بازرسی بدنی) یکی از بدترین آزارها بود. ماموران می توانستند به طور روتین بازرسی های بدنی انجام بدهند. در شرایط عادی جستجوی عادی می کردند و خیلی آزار دهنده نبود، اما یکپهلو در یک ملاقات به صورت آزار دهنده ای زیر لباس زیر بچه ها دست می زدند که بچه ها اعتراض می کردند. بچه های جوان را خیلی آزار می دادند. دستگاه آوردند، اما می گفتند دستگاه کاغذ و دستمال کاغذی را نمی گیرد، و بازرسی با دست خیلی ناراحت کننده است.

بیانات شهود بالا نمایانگر نقض مستقیم موازین سازمان ملل متحد است. احکام سازمان ملل متحد در مورد رفتار با زنان زندانی و اقدامات غیر تادیبی برای زنان مجرم (قوانین بانکوک) در حکم شماره ۲۱ خود میگوید: «کارکنان زندان در زمان جستجوی کودکانی که با مادران خود در زندان به سر می برند و کودکانی که برای ملاقات زندانیان آمده اند، باید احترام و عزت آنها را حفظ کرده و شایستگی، حرفه ای بودن و حساسیت خود را نشان دهند.»^{۹۴}

یک عضو خانواده یکی از زندانیان گزارش داد:

اینها همیشه بازی درمیانند و زندانی ها رو با کم کردن امکانات اذیت می کنند. مثلا کتابخانه ای که (زندانی ها) با پول خودشون درست کرده بودند را، (یک روز) ریختند و کتابها را بردند.

در اینکه رفتارهایی که در شهادت های فوق ذکر شده اند ناقض هم قوانین ایران و هم قوانین بین المللی که جمهوری اسلامی ایران به آنها متعهد است شکی نیست. اصل ۳۹ قانون اساسی ایران اعلام میکند: «هتک حرمت و حیثیت کسی که به حکم قانون دستگیر، بازداشت، زندانی یا تبعید شده، به هر صورت که باشد ممنوع و موجب مجازات است.»^{۹۵}

به صورت خاص، ماده ۱۶۹ آیین نامه سازمان زندانهای کشور، صراحتا آزار کلامی و فیزیکی و همچنین تنبیه های خشونت آمیز و تحقیر آمیز را ممنوع کرده است. در این ماده آمده است: «تندخوبی، دشنام، ادای الفاظ

تعدادی از زنان این بند در مورد رفتار توهین آمیز نگهبانان زندان، شامل بدرفتاری زبانی، لمس خشن و تماس فیزیکی بی مورد با هدف تحقیر زنان گزارش داده اند.

یک زندانی گفت:

رفتار پاسپارها خیلی خشن و توهین آمیز شده، رفتارهاشون کاملا سفارشی هست! یک خط درمیان هم جدید از زندانی ها شکایت می کنند.

... این حربهی جدیدشون هست برای تحقیر زندانی های زن. مثلا وقتی تو بند بودی، (نام زندانی حذف شده است) را که می خواست برود مرخصی تو دفتر اداری جلوی در کاملا برهنه کردند دو تا پاسپار زن. یا (نام زندانی حذف شده است) را وقتی می خواستند از ۲- الف (بندی که تحت نظر سازمان اطلاعات سپاه پاسداران اداره می شود) بیارند داخل بند، دوباره بردند تو همون دفتر. با اینکه از یک بند امنیتی می آمد و کاملا بازرسی شده بود، کاملا برهنه اش کردند. رو پوست و تن برهنه اش دست کشیدند ... قطعاً کسی نمیتونه زیر پوستش چیزی قایم کنه، ولی اینها همه بابت تحقیر هست.

(نام زندانی حذف شده است) اولین بار سر بسته نوشت ولی بقیه بچه ها روشن نشد بنویسند، ولی همه به دادستانی شکایت کردند که به جایی نرسید! این یه رفتار کاملا سیستماتیک هست برای تحقیر زندانی ها، انگار یه جورایی می خوان بهشون برسوند که شما به عنوان یک زن حتی نمی تونید از بدنتون در مقابل تعرض حفاظت کنید! بدنتون هم مال خودتون نیست.

حتی موقع بازرسی بدنی یک مامور ببخشید خیلی لات داشتند که بعد از بازرسی خیلی بدش، بچه های جوون تر رو نیشگون می گرفت و هرهر می خندید! اینا تو دراز مدت خیلی تاثیر منفی میزاره... اونقدر اونجا درد هست که کسی حوصله ی درگیری و سماجت نداره.

درعکس بپاره هدايت زنداني عقيدتي و از فعالان دانشجويي در ملاقات كابيني با همسر خود ديده مي شود.

ميثاق بين المللي حقوق مدني و سياسي (ICCPR) نيز در ماده ۷ خود تصريح مي كند كه هيچ كس را نمي توان مورد آزار و شكنجه يا مجازاتها يا رفتارهاي ظالمانه يا خلاف انساني يا ترذيلي قرار داد.^{۳۳} و ماده ۱۰ همين ميثاق تصريح مي كند كه با كلييه افراي كه از آزادي خود محروم شده اند بايد با انسانيت و احترام به حيثيت ذاتي شخص انسان رفتار كرد.^{۳۳} اصول اساسي سازمان ملل متحد براي رفتار با زندانيان نيز اعلام مي دارد: "با تمام زندانيان بايد با احترام مقتضي نسبت به حيثيت و ارزش ذاتي آنان به عنوان انسان رفتار شود."^{۴۳}

تحت آيين نامه سازمان زندان هاي ايران، ملاقات هاي هفتگي با اعضاي خانواده حقي است كه همه زندانيان از آن برخوردارند، نه يك امتياز. با اين حال، قوانين در مورد ملاقات ها، از جمله در ميان زندانياني كه مادر هستند و فرزندان خردسال آنها جدي گرفته نمي شود.

ركيك يا تنبيه بدني متهمان و محكومان و اعمال تنبيه هاي خشن، مشقت بار و موهن در موسسه ها و زندان ها به كلي ممنوع است.^{۱۳}

عدم موافقت و يا ايجاد محدوديت در ملاقات با خانواده و ارتباطات

از آنجا كه چندين نفر از زنان زنداني در بند زنان مادر هستند، مقامات زندان با استفاده از پيوند منحصر به فرد بين مادر و كودك، از اين فرصت براي ايجاد رنج بيشتر براي زندانيان استفاده مي كند.

در يك نامه كه در تيرماه سال گذشته از زندان اوين نوشته شد، نرگس محمدي در مورد زماني كه در بند ۲۰۹ وزارت اطلاعات در زندان اوين

يكي از ناراحت كننده ترين رفتارهاي گزارش شده مقامات ايراني در بند زنان زندان اوين عدم موافقت يا ايجاد محدوديت براي تماس تلفني و ملاقاتهاي خانوادگي زندانيان است. اين رفتار در راستاي رفتار تنبیهی جمهوری اسلامی ایران با زندانیان سیاسی در زندانهای سراسر کشور است.

هر روز خانواده‌های بسیاری برای ملاقات با زندانیان به سمت زندان اوین روانه می‌شوند. جلوگیری از ملاقات با خانواده‌ها در برخی موارد به عنوان مجازات برای زندانیان عقیدتی استفاده شده است.

عدم دسترسی به این وسیله ارتباطی بین زندانیان و خانواده هایشان، به ویژه بین مادران و فرزندان خردسالشان، نمونه دیگری از شرایط تنبیهی اعمال شده بر زندانیان بند زنان اوین است.

یک زندانی گزارش داد:

آنجا تلفن نیست. مادرها همیشه کلافه و در فکر هستن. ملاقات بچه‌های کوچک را هم کرده‌اند هر ۲ هفته یک بار. قبلا سالی سه یا چهار بار اجازه می‌دادند که مادرها به بچه‌های خارج از کشورشون زنگ بزنند که واقعا سلیقه‌ای بود. گویا الان خیلی کمتر شده. تلفن داخل کشور که اصلا اونجا ما به خاطر مادرها خیلی کوتاه می‌آمدیم و اعتراض جمعی اصلا نبود، چون اولین تنبیهی که همیشه دسته جمعی بود قطع کردن ملاقات مادرها و بچه‌های کوچک بود. یک حربه ناجوانمردانه برای سلاکت کردن بند نسوان.

یک زندانی سابق نیز گفت:

ما حق تلفن نداشتیم و تلفنی هم داخل بند نبود. فقط کسانی که اعضای درجه یک خارج از کشور داشتند ماهی یکبار با موافقت دادستانی می‌رفتند (دفتر) اجرای احکام یا حفاظت زندان و از اونجا تماس می‌گرفتند.

خود زنان (عدم دسترسی به) تلفن رو مهم‌ترین مسئله میدانن. خیلی هم بابت تلفن پیگیر شدیم اما جواب ندادند. حتی نامه‌های دسته جمعی نوشتیم اما جوابی ندادند.

نگهداری می‌شد و تشویبی که چنین محرومیت‌ها ایجاد می‌کند نوشت: «تمام مدتی که ۲۰۹ بودم، نه گذاشتند صدایشان را بشنوم و نه اجازه دادند ببینمشان. تلخ‌ی و گزندگی این «محرومیت»، یعنی محرومیت از دیدن عزیزانم بی‌شبهت به جان کندن نبود. جمله بازجویم را دهبار مرور کردم؛ «محرومیت‌های بیشتری خواهی پرداخت.»»^{۵۳}

تحت آیین نامه سازمان زندان‌های ایران، ملاقات‌های هفتگی با اعضای خانواده حقی است که همه زندانیان از آن برخوردارند، نه یک امتیاز. با این حال، آنگونه که شهادت‌های زیر نشان می‌دهد، این قوانین در مورد ملاقاتها، از جمله در میان زندانیانی که مادر هستند و فرزندان خردسال آنها جدی گرفته نمی‌شود.

همچنین برخلاف بیشتر دیگر بندها و زندانهای ایران که در آنها باجه‌های تلفن برای استفاده زندانیان در دسترس است، در بند زنان زندان اوین هیچ تلفنی وجود ندارد.

مهناز پراکند، وکیل حقوق بشر در تاریخ ۲۷ اسفندماه ۱۳۹۴ در مصاحبه‌ای به کمپین گفت «در عمل تقریبا تمام زندانیان میتوانند از تلفن‌های عمومی داخل بندهای محل نگهداریشان برای تماس با دوستان و خانواده خود استفاده کنند. زندانیان میتوانند داخل زندان برای تماس کارت‌های تلفن بخرند. اما زندانیان سیاسی اجازه دسترسی به این تلفن‌های عمومی را ندارند.»

نمایی از اتاق ملاقات کابینی زندانیان در زندان اوین.

(نام زندانی حذف شده است) از امریکا اومد که (نام زندانی حذف شده است) رو ببینه ولی چون شناسنامه ش رو امریکا جا گذاشته بود چندبار اجازه ملاقات ندادند.

کلا تماس تلفنی گرفتن رو پنج ساله ممنوع کردند. به زندانیهای بچه دار اجازه تماس نمی دادند. به زندانیهای بچه داری که بچه شون خارج از ایرانه ماهی یک بار اجازه ی تماس می دن که اونم بیشتر وقتها با درخواست مکرر همراه بود.

به زندانیهایی که بچه کوچک زیر ۹ سال داشتند ملاقات حضوری هفتگی میدادن. ولی بچه ها خیلی اذیت می شدند. بچه‌ی (نام زندانی حذف شده است) و وقتی (نام زندانی حذف شده است) زندان بود باید با هول و ولا از مدرسه خودشون رو میروند زندان.

یک زندانی سابق که دوسال پیش از زندان آزاد شد تایید کرد که مسایل عدم دسترسی به تلفن و ملاقات از قدمت برخوردار است:

برای کسانی که بچه های زیر ۱۸ سال داشتند یک ملاقات حضوری اضافه یکساعته در هفته، به غیر از روز ملاقات کابینی می دادند. اما گاهی اوقات خیلی کم بود. خیلی غنیمت بود، اما گاهی برای بچه های کوچک هفته ای یکبار یک ملاقات یک ساعته اندک است. تصور کنید وقتی هم زنی چند بچه داشته باشد. به بعضی از زندانیان دسترسی به تلفن می دهند و به بعضی ها حق تلفن نمی دهند. اما بند زنان در داخلش تلفن ندارد. گاهی اما اجازه می دهند که از تلفن ثابت دفتر بند با حضور مامور زن تماس بگیرند.

تقی رحمانی، همسر نرگس محمدی، شهادتهای فوق در مورد عدم دسترسی زندانیان این بند به تلفن را پیش‌تر در [یک مصاحبه](#) با کمپین تایید کرده بود: ”نرگس ظرف سه ماه گذشته اجازه نداشته با بچه هایش

در رابطه با ملاقات ها هم هفته ای یکبار هر نفر ملاقات کابینی داشت که وقتش حداکثر نیم ساعت بود و ملاقات حضوری هم هر نفر هر ۳۵ روز ملاقات می دادند. اون هم هر بار خانواده باید میرفتند و درخواست می دادند و دادستانی هم برای تنبیه هر بار به یکی از اعضای درجه یک ملاقات نمی دادند. مادرانی هم با فرزندان زیر ۱۸ سال هفته ای یک بار ملاقات داشتند و ملاقات های حضوری زمانش کلا ۴۰ دقیقه بود.

شرایط متغیری که در دو گواهی فوق ارائه شده مجدداً بیانگر این است که مانند سایر مسایل مانند سهمیه خوراک و گرمایش، در عمل ملاقاتهای زندانیان نیز مورد اعمال نظر مقامات زندان قرار می‌گیرد.

یک زندانی سابق دیگر نیز که در مورد عدم دسترسی به تلفن و ملاقات سخن گفت، با اظهارات خود نشان داد که شرایط دقیق استفاده از تلفن متغیر بوده و در واقع در نوسان بوده است. ماهیت دلخواهی چنین امکاناتی منعکس کننده کمبود قوانین روشن و شفاف در مورد دسترسی به تلفن است.

مشکل بزرگ دیگه نداشتن تلفنه. با التماس و پی گیری های زیاد به کسانی که خانواده شون خارج از ایرانه اجازه می دن ماهی یه بار زنگ بزنند.

ولی معمولاً به بقیه چنین اجازه ای داده نمیشه. یعنی بستگی به حالشون داره. به من یک بار شب تولدم اجازه دادند زنگ بزنم. یعنی ممکنه عزیزت مریض باشه یا مشکلی براش پیش اومده باشه، اما یک هفته تا ملاقات بعدی ازش بی خبر باشی و نذارن زنگ بزنی.

سر ملاقات ها هم همیشه مشکل و دعوا وجود داشت. هفته ای فقط نیم ساعت از پشت شیشه میشه حرف زد و وای به حالت اگه طرفت شناسنامه همراه نداشته باشه. چند بار شد که مادر

یک زندانی سابق دیگر نیز که در مورد عدم دسترسی به تلفن و ملاقات سخن گفت، با اظهارات خود نشان داد که شرایط دقیق استفاده از تلفن متغیر بوده و در واقع در نوسان بوده است.

هیچکس اجازه ملاقات با نرگس را نمی دهند. فقط روز یکشنبه که روز ملاقات هفتگی زندانیان است به خواهر نرگس برای ده دقیقه اجازه ملاقات داده اند اما پس از آن دیگر کسی با او ملاقات نکرده است. نرگس در زندان نیست، در بیمارستان است و احتیاج دارد کسی از آشنایش بالای سرش باشد.^{۹۳}

سازمان ملل متحد نیز «ارتباط با خانواده» را به عنوان یک حق و نه یک امتیاز شناسایی میکند. در احکام سازمان ملل متحد در مورد رفتار با زنان زندانی و اقدامات غیر تادیبی برای زنان مجرم (قوانین بانکوک)، [قانون ۲۳](#) اعلام میدارد: «اقدامات تنبیهی برای زنان نباید شامل ممانعت از تماس آنها با خانواده، به ویژه با کودکان، باشد.» و [قانون ۲۶](#) اعلام میدارد که «ارتباط زنان زندانی با خانواده هایشان، از جمله فرزندانشان... باید از همه طرق معقول تشویق و تسهیل شود.»^{۹۴}

علاوه بر این، [قانون ۲۸](#) اعلام میدارد: «ملاقاتهایی که با کودکان صورت میگیرد باید در محیطی باشد که به یک تجربه مثبت نسبت به ملاقات منجر شود، از جمله رفتار کارکنان (زندان)، و اجازه تماس آزاد بین مادر و کودک را بدهد. هر جا ممکن باشد، باید ملاقاتهایی که در آنها ارتباط با بچه ها گسترده باشد تشویق شود.»^{۹۴}

در واقع، با توجه به پیوند منحصر به فرد بین مادر و فرزندان خردسال، سازمان ملل متحد به صراحت خواستار بررسی دقیق حبس مادران است. [قانون ۵۸](#) قواعد بانکوک، اعلام میدارد: «زنان مجرم نباید از خانواده ها و جامعه خود بدون توجه نسبت به سوابق و روابط خانوادگی آنها جدا شوند. راه های جایگزین مدیریت زنانی که مرتکب تخلفات شده اند، از جمله اقدامات غیرقضایی و روشهای جایگزین در مرحله پیش از محاکمه و صدور حکم، باید هر جا که مناسب و امکان پذیر است اجرا شود.»^{۹۴}

[قانون ۶۴](#) این قواعد همچنین می افزاید که «تا جایی که ممکن و مناسب باشد، احکام جایگزین حبس برای زنان باردار و زنانی که کودکان وابسته دارند باید بر سایر احکام ترجیح داشته باشند و احکام بازداشت باید تنها وقتی در نظر گرفته شوند که جرم جدی یا خشونت آمیز باشد و یا اینکه زن متهم ممکن است خطرناک باشد.»^{۹۴}

از آنجا که هیچیک از این زنان نه به دلیل جرایم خشونت آمیز، بلکه به دلیل مخالفت مسالمت آمیز (که جمهوری اسلامی ایران تصمیم گرفته آنها را به عنوان جرم علیه امنیت ملی مورد پیگرد قرار دهد) محکوم شده اند، موازین سازمان ملل متحد به روشنی در مورد آنها به استفاده از شیوه های جایگزین حبس، و البته حقوق ملاقات کامل و با تفسیری سخاوتمندانه، دعوت می کند.

نرگس محمدی همراه با دوفرزانش در عکس دیده می شود. خانم محمدی بارها از تماس تلفنی با فرزندان خود منع شده است

تماس بگیرد. به او گفته اند چون بچه هایش در خارج از کشور و نزد من که «متهم فراری» ام، هستند او حق تماس تلفنی با آنها را ندارد.^{۹۴}

[آیین نامه سازمان زندان ها آیین نامه اجرایی سازان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور](#) مخصوصاً حقوق ملاقات زندانی ها را تشریح می کند. ماده ۱۸۲ این آیین نامه اعلام می دارد که «زوج یا زوجه، پدر، مادر، برادر، خواهر و فرزندان محکوم یا متهم و همچنین پدر و مادر همسر وی حق دارند بر اساس شرایط ملاقاتهای هفتگی با محکوم ملاقات کنند و سایر بستگان و دوستان محکوم در صورت درخواست با کسب اجازه از طرف رییس موسسه یا زندان یا قاضی ناظر می توانند ملاقات کنند.» ماده ۱۸۳ اعلام میدارد که زندانیانی که «حسن رفتار و کردار داشته باشند با صلاحدید رییس موسسه یا قاضی ناظر می توانند با همسر و فرزندان و پدر و مادر و برادر و خواهر و پدر و مادر همسر خود با حضور مأمور مراقب ملاقات حضوری نمایند» و ماده ۱۸۵ اضافه میکند که «محکومان یا متهمان با موافقت رییس زندان یا قاضی ناظر در مواردی می توانند ملاقات خصوصی بدون حضور مراقب با همسر و فرزندان خود داشته باشند.» تبصره ۲ ماده ۱۸۸ مقرر می کند که «برنامه ملاقات عمومی باید به گونه ای تنظیم شود که هر محکوم دست کم هفته ای یکبار ملاقات داشته باشد و مدت آن کمتر از ۲۰ دقیقه نباشد.»^{۹۳}

به این ترتیب، محرومیت از ملاقاتی که توسط این زندانیان تشریح شده، نقض مستقیم قوانین خود ایران است.

زندانهای بند زنان که در بیمارستان بستری شده اند نیز از حق ملاقات خانواده خود محروم بوده اند. ماده ۱۹۰ آیین نامه سازمان زندانهای ایران اعلام میدارد: «رییس زندان می تواند تسهیلات ملاقات محکومان بیمار را که در بیمارستان بستری بوده یا قادر به حرکت نیستند با نظر پزشک فراهم آورد.»^{۹۳} اما در همان مصاحبه که در بالا ذکر شد، [تقی رحمانی](#)، همسر نرگس محمدی، گزارش داده بود: «آنها به جز کادر پزشکی به

مرخصی

در عکس فریبا کمال آبادی زندانی عقیدتی و شهروند بهایی دیده می شود که بعد از هشت سال زندان برای پنج روز به مرخصی آمده است.

نامه زندانهای کشور اعلام می دارد که مرخصی یک امتیاز، و نه یک حق است. طبق تبصره ماده ۱۲۳ این آیین نامه، «اعطای مرخصی به زندانیان به عنوان یک حق تلقی نمی گردد و برخورداری از آن موکول به رعایت مقررات زندان و کسب امتیازات الزم می باشد.»

مرخصی (مرخصی موقت اعطا شده به بیشتر زندانیان در زندان جمهوری اسلامی به دلایل پزشکی و یا برای رویدادهای خاص خانوادگی) یکی دیگر از ابزار مورد استفاده برای مجازات زندانیان سیاسی است، و این شامل زندانیان بند زنان اوین نیز می شود. در حالی که به اکثر زندانیان، از جمله مجرمان عادی، مرخصی به طور منظم اعطا می شود، زنان این بند مرتباً از مرخصی محروم می شوند.

آیین نامه زندانهای کشور اعلام می دارد که مرخصی یک امتیاز، و نه یک حق است. طبق تبصره ماده ۱۲۳ این آیین نامه، «اعطای مرخصی به زندانیان به عنوان یک حق تلقی نمی گردد و برخورداری از آن موکول به رعایت مقررات زندان و کسب امتیازات لازم می باشد.»^{۴۴} این باعث می شود که در برای مقامات باز باشد تا در راستای رفتار سخت و تنبیه آمیزی که معمولاً نسبت به زندانیان سیاسی روا داشته می شود، از مرخصی موقت زندانیان سیاسی جلوگیری کنند.

یک زندانی که یک سال پیش از بند زنان آزاد شده گفت:

«سر مهمترین اتفاق های زندگی زندانی ها بهشون مرخصی ندادن و این واقعا خردشون کرد. سر عروسی دختر (نام زندانی حذف شده است) و سر مرضی بابای (نام زندانی حذف شده است).»

علاوه بر این، ماده ۲۲۱ آیین نامه سازمان زندانهای کشور تصریح می کند افرادی که به «اقدام علیه امنیت ملی» محکوم شده اند از دریافت مرخصی مستثنی شده اند.^{۴۵} از آنجا که بیشتر زندانیان سیاسی تحت اتهامات میهم و کلی امنیت ملی محکوم می شوند (چون مقامات جمهوری اسلامی ایران به هرگونه بیان مسالمت آمیز مخالفت به عنوان یک جرم علیه امنیت ملی می نگرند)، زندانی سیاسی مورد مجازات مضاعف قرار میگیرند: آنها برای دیدگاهها و اعمالی که ظاهراً تحت قوانین ایران و قوانین بین المللی محافظت شده اند زندانی میشوند، و بعد از مزایای عادی زندانیان مانند مرخصی، به دلیل اتهامات «امنیت ملی» شان محروم

می شوند. برای زندانیان بند زنان که بسیاری از آنها مادر هستند، این یک بی عدالتی فوق العاده دردناک است.

برای زندانیان بند زنان که تحت اتهامات امنیت ملی محکوم نشده اند، عدم اعطای مرخصی نقض آیین نامه سازمان زندانهای کشور است. ماده ۲۱۴، تبصره ۴ اعلام می دارد: «کلیه محکومین به استثنای مشمولین ماده ۲۲۱ در صورت ازدواج یا فوت یکی از بستگان درجه یک آنان (پدر، مادر، فرزند، همسر، برادر، خواهر) بدون لحاظ شرایط مذکور در این ماده از یک نوبت مرخصی بهره مند می گردند.»^{۴۴}

در واقع، آیین نامه سازمان زندانهای ایران صراحتاً اعلام می کند که هرگونه محرومیت از مرخصی می باید به شدت محدود باشد، حتی وقتی که به عنوان مجازات از آن استفاده می شود: طبق ماده ۱۷۵، تنبیه های انضباطی عبارتند از: ۱- محرومیت از ملاقات حداکثر سه نوبت، ۲- محرومیت از مرخصی تا ۳ ماه، ۳- عدم پیشنهاد عفو و آزادی مشروط حداکثر تا بیست روز، ۴- نگهداری در واحدهای تک نفره حداکثر تا بیست روز.^{۴۴}

احکام سازمان ملل متحد در مورد رفتار با زنان زندانی و اقدامات غیر تادیبی برای زنان مجرم (قوانین بانکوک) نیز در [قانون ۲۳](#) خود، محروم کردن زندانیان از ارتباط با خانواده را «حتی به عنوان یک اقدام تنبیهی» ممنوع اعلام میکند.^{۴۴}

پاسخگویی

آنگونه که وکیل برجسته حقوق بشر مهرانگیز کار در [مقاله ای](#) در تاریخ ۲۵ شهریور ۱۳۸۹^۵ نوشت:

آئین نامه ی اجرائی سازمان زندان ها و اقدامات تامینی و تربیتی کشور که... در تاریخ ۱۳۸۴/۹/۲۳ انتشار یافته و از تصویب ریاست قوه قضائیه گذشته است ، بار مسئولیت قوه قضائیه را سنگین کرده و پاسخگوئی در باره شکایات وارده از سوی زندانیان ، وکلا و خانواده ی زندانیان فقط و فقط به عهده آن است... تنها مرجع که نسبت به جان ، شرافت ، بهداشت ، امنیت و در مجموع کرامت انسانی زندانی به موجب قانون ، مسئول است ، دستگاه قضائی کشور است.

... اگرچه حقوق زندانی در قانون پیش بینی شده ، اما کسانی که باید این حقوق را اجرائی و از آن پاسداری کنند ، حقوق زندانی را باور ندارند و به آن مانند امتیاز نگاه می کنند... در هر حال قوه ی قضائیه از مسوولیت هائی که به موجب این دو آئین نامه به عهده دارد طفره رفته و طفره می رود... این حق مردم است که از قوه قضائیه پاسخگوئی بخواهند.

حداقل مقررات معیار سازمان ملل متحد برای رفتار با زندانیان تصریح می کند: «به جز آن محدودیتهایی که آشکارا برای واقعیت حبس ضروری است، کلیه زندانیها از حقوق بشر و آزادی های اساسی قید شده در اعلامیه جهانی حقوق بشر برخوردارند...»^۶

از شهادت های فوق آشکار است که این حقوق در بند زنان زندان اوین به صورت سیستماتیک نقض می شود.

همچنین، طبق اظهارات زندانیان، مقامات زندان و قوه قضایی از طریق نامه های گروهی که مکررا از سوی زندانیان زندان زنان برای آنها ارسال شده در مورد چندین مورد نقض قانون مطلع شده بودند.

یک زندانی سابق گفت:

نامه های دسته جمعی (که می نوشتیم) هم برای تلفن بود هم داروهایی که بهداری اشتباه می داد و هم رفتار ناشایست پاسیارهای زن در حین اعزام که خطاب به دادستانی آقای دولت آبادی، رئیس زندان، رئیس حفاظت نوشته می شد.

قوه قضاییه ایران، تحت ریاست صادق آملی لاریجانی، مسئولیت زندانیان جمهوری اسلامی و شرایط بازداشت آنان را به عهده دارد. بدین ترتیب، وی همچنین مسئول نقض قوانین ملی و بین المللی در بند زنان زندان اوین است و باید پاسخگو باشد.

نتیجه گیری

در این گزارش تشریح شده، بهبود آنها، و کسب اطمینان از عدم ادامه چنین موارد نقض و ایجاد مکانیسم های رسمی برای نظارت بر شرایط و موارد نقضی که رسماً گزارش شده اند نقش رهبری ایفا کند. کمپین امیدوار است که این گزارش بتواند تحقیقات فوری و کامل در خصوص حبس این زنان و شرایطی که تحمل می کنند را ایجاد و تسهیل کند.

به علاوه این همچنین وظیفه رییس جمهور حسن روحانی، به عنوان مسئول اجرای قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، نهادهای سازمان ملل متحد که وضعیت حقوق بشر را در همه کشورهای عضو بررسی می کنند، و همه کشورهای عضو این زمان که با ایران روابط دوجانبه دارند است که مستقیماً به وضعیت دردناک این زنان رسیدگی کنند.

همه طرفین باید از قوه قضاییه جمهوری اسلامی ایران بخواهند تا یک بررسی فوری قضایی نسبت به پرونده های کلیه زندانبان بند زنان زندان اوین انجام دهد و تا زمانی که این بررسی انجام شود، فوراً استانداردهای حبس در این بند را به موازین تعریف شده در قوانین ایران و قوانین بین المللی ارتقاء دهد. جامعه مدنی و رسانه های مستقل در ایران می توانند و باید نقش اصلی را در مشاهده، نظارت، و بررسی تصحیح این وضعیت ایفا کنند.

زندانبان بند زنان زندان اوین به دلیل عقاید و فعالیت هایی که در قوانین ایران و قوانین بین المللی مورد محافظت قرار گرفته است، و پس از رسیدگی های قضایی که ناقض تضمین های ایران و بین المللی برای روند دادرسی عادلانه بوده اند، پشت میله های زندان قرار گرفته اند. آنها داخل بند شرایط غیرانسانی ای را تحمل می کنند که نقض قوانین ایران و قوانین بین المللی و همچنین قوانین مشروح در آیین نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور است. این شرایط بهداشتی و غیربهداشتی فاقد ملزومات و متخصص، عدم ارائه خدمات درمانی مناسب و انتقال به موقع به بیمارستان، تغذیه نامناسب، گرمایش ناکافی، رفتار نامناسب و غالباً تحقیرآمیز توسط ماموران و محدودیت یا محرومیت از حق ارتباط و ملاقات با خانواده (از جمله با کودکان خردسال زندانبان) و مرخصی می باشد.

قوه قضاییه، به ریاست صادق آملی لاریجانی، اقتدار آشکاری بر زندگی زندانبان جمهوری اسلامی دارد. به همین دلیل باید پاسخگوی این موارد نقض باشد و باید مسئولیت رفع آنها را به عهده بگیرد. این اظهارات نشان می دهد که مقامات ایران از موارد نقضی که در بند زنان صورت گرفته مطلع شده اند. قوه قضاییه باید در خصوص تحقیق در مورد شرایطی که

صادق آملی لاریجانی، رئیس قوه قضاییه ایران، مسوولیت کامل آن چه در زندان های ایران می گذرد را به عهده دارد.

پیوست ۱: قوانین ایران

ارسال و مقدمات محاکمه، در اسرع وقت فراهم گردد. متخلف از این اصل طبق قانون مجازات می شود.

پیوست ۱-۱: قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

اصل سی و چهارم: دادخواهی حق مسلم هر فرد است و هر کس می تواند به منظور دادخواهی به دادگاه های صالح رجوع نماید. همه افراد ملت حق دارند این گونه دادگاه ها را در دسترس داشته باشند و هیچکس را نمی توان از دادگاهی که به موجب قانون حق مراجعه به آن را دارد منع کرد.

اصل سی و پنجم: در همه دادگاه ها طرفین دعوی حق دارند برای خود وکیل انتخاب نمایند و اگر توانایی انتخاب وکیل را نداشته باشند باید برای آنها امکانات تعیین وکیل فراهم گردد.

اصل سی و ششم: حکم به مجازات و اجرا آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد.

اصل سی و هفتم: اصل، برائت است و هیچکس از نظر قانون مجرم شناخته نمی شود، مگر این که جرم او در دادگاه صالح ثابت گردد.

همچنین، قانون اساسی اصلی دارد که مستقیماً به رفتارهای تحقیرآمیز و آزاردهنده‌ای که زندانیان بند زنان اوین تجربه می‌کنند مرتبط است.

اصل سی و نهم: هتک حرمت و حیثیت کسی که به حکم قانون دستگیر، بازداشت، زندانی یا تبعید شده، به هر صورت که باشد ممنوع و موجب مجازات است.

منبع: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی ایران

پیوست ۱،۲: آیین نامه اجرایی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور

مواد متعددی مربوط به رفتار با زندانیان در آیین نامه اجرایی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، که تحت نظارت قوه قضاییه

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران حاوی تضمین‌های متعددی است که مستقیماً به زندانیان سیاسی مربوط می شود. بخشهایی از اصول منتخب که در زیر می‌آید حبس غیرقانونی زنان در بند نسوان زندان اوین به دلیل بیان صلح‌آمیز مخالفت یا باورهایشان را تایید میکند.

اصل بیست و سوم: تفتیش عقاید ممنوع است و هیچکس را نمی توان به صرف داشتن عقیده ای مورد تعرض و مؤاخذه قرار داد.

اصل بیست و چهارم: نشریات و مطبوعات در بیان مطالب آزادند مگر آنکه مخل به مبانی اسلام یا حقوق عمومی باشد. تفصیل آن را قانون معین می کند.

اصل بیست و پنجم: بازرسی و نرساندن نامه ها، ضبط و فاش کردن مکالمات تلفنی، افشای مخابرات تلگرافی و تلکس، سانسور، عدم مخابره و نرساندن آنها، استراق سمع و هر گونه تجسس ممنوع است مگر به حکم قانون.

اصل بیست و ششم: احزاب، جمعیت ها، انجمن های سیاسی و صنفی و انجمنهای اسلامی یا اقلیت های دینی شناخته شده آزادند، مشروط به این که اصول استقلال، آزادی، وحدت ملی، موازین اسلامی و اساس جمهور اسلامی را نقض نکنند. هیچکس را نمی توان از شرکت در آنها منع کرد یا به شرکت در یکی از آنها مجبور ساخت.

اصل بیست و هفتم: تشکیل اجتماعات و راه پیمایی ها، بدون حمل سلاح، به شرط آن که مخل به مبانی اسلام نباشد آزاد است.

اصل سی و دوم: هیچکس را نمی توان دستگیر کرد مگر به حکم و ترتیبی که قانون معین می کند. در صورت بازداشت، موضوع اتهام باید با ذکر دلایل بلافاصله کتباً به متهم ابلاغ و تفهیم شود و حداکثر ظرف مدت بیست و چهار ساعت پرونده مقدماتی به مراجع صالحه قضایی

- **ماده ۱۰۳:** تا جایی که امکان‌پذیر است باید ترتیبی اتخاذ شود که احتیاج‌های درمانی و بهداشتی محکومان بیمار در داخل موسسه یا زندان تأمین شود تا به انتقال محکوم به خارج از زندان نیازی نباشد. با این همه در موارد ضروری خروج محکوم از زندان برای معالجه بایستی با تایید بهداری زندان و اجازه رییس موسسه یا زندان و موافقت قاضی ناظر باشد. در موارد فوری محکوم بیمار به دستور پزشک یا بهداری زندان و اجازه رییس موسسه یا زندان یا جانشین او به بیمارستان اعزام می‌گردد و مراتب باید در اسرع وقت به صورت کتبی به قاضی ناظر گزارش شود.
 - **ماده ۱۱۱:** بهداری موسسه یا زندان مؤظف است از زندانی تازه وارد معاینه‌های کامل پزشکی به عمل آورده، در صورت لزوم با انجام آزمایش‌های تشخیص طبی برنامه‌ریزی و حسب مورد نسبت به درمان یا معرفی وی به مراکز مربوطه اقدام و کلیه اقدام‌های پزشکی در پرونده زندانی درج گردد.
 - **ماده ۱۱۲:** هرگاه محکومی تازه وارد نسخه یا دارویی همراه داشته باشد اخذ و در اختیار بهداری زندان قرار می‌گیرد تا به تجویز پزشک به او داده شود و هرگاه دارو جنبه حیاتی برای وی دارد بایستی فوراً پس از معاینه و تجویز پزشک در اختیار وی قرار گیرد.
 - **ماده ۱۱۳:** محکوم به محض احساس کسالت جریان را به مسئول امور نگهداری زندان اطلاع داده و با اخذ معرفی‌نامه به بهداری موسسه یا زندان اعزام و دارو و دستوره‌های لازم پزشکی را دریافت می‌دارد.
 - **ماده ۱۱۵:** با تشخیص پزشک بهداری موسسه یا زندان در صورت ضرورت، محکوم بیمار در بیمارستان زندان بستری خواهد شد. گواهی تشخیص ضرورت باید بطور کتبی در پرونده بیمار قید گردد.
 - **ماده ۱۱۸:** معاینه و در صورت نیاز معالجه محکومان بیمار به عهده اداره زندان یا مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال است.
 - **ماده ۱۲۰:** رییس بهداری زندان مؤظف است همه روزه اول وقت از کلیه محکومان بیمار که در بیمارستان زندان بستری هستند عیادت نموده و پس از پرسش از وضعیت آنان و حصول اطمینان از حسن مراقبت پزشکان و پرستاران نسبت به معالجه و تغذیه صحیح بیماران نظارت کامل و مستمری بعمل آورد.
 - **ماده ۷۱:** لوازم آسایشگاه برای هر محکوم عبارت است از: تختخواب، تشک، بالش، دو تخته پتو، ملحفه برای پتو، تشک و بالش (تغییر محل این لوازم در آسایشگاه به دلخواه محکوم ممنوع است).
 - **ماده ۹۳:** غذای روزانه در سه وعده به ترتیب زیر به زندانیان داده می‌شود: صبحانه، نهار، شام و اغذیه لازم که دارای کالری و ویتامین‌های کافی باشد. براساس برنامه‌های غذایی مصوب و متناسب با شرایط آب و هوا در هر محل با چای و آب آشامیدنی سالم در اختیار زندانیان گذارده می‌شود. در تهیه وسایل ضروری برای جلوگیری از فساد مواد اولیه خواروبار و در تنظیف ظروف و محوطه آشپزخانه از طرف مسئولان مربوطه اهتمام کافی و مستمر به عمل آید.
 - **ماده ۹۵:** حداقل برنامه غذایی عبارت است از: نان و پنیر و چای برای صبحانه، نهار یا شام، سبزیجات تازه یا خشک، برنج، سیب زمینی، پیاز، حبوبات، انواع لبنیات، تخم‌مرغ و میوه فصل می‌باشد و در هر هفته حداقل سه بار به محکومان و متهمان نهار یا شام با گوشت داده می‌شود.
 - **ماده ۹۸:** در داخل موسسه یا زندان‌ها به اندازه احتیاج با سرمایه بنگاه تعاون، حرفه‌آموزی و صنایع زندانیان کشور و یا زندان، فروشگاه‌های لازم تأسیس و رییس موسسه یا زندان از نظر حفاظت و مسئولیتی که به عهده دارد بر آنها نظارت خواهد داشت. تبصره ۱: تعیین اجناس و موادمجاز برای فروش در فروشگاه‌های زندان با توجه به ضرورت حفظ بهداشت و امنیت داخلی زندان با رییس زندان و نرخ آنها بر اساس قیمت عادلانه‌ی روز خواهد بود. تبصره ۲- اجناس و لوازم فروشگاه‌های زندان نباید پیش از قیمت عادلانه روز بوده و در صورت لزوم اجناس تعاونی الزاماً با قیمت تعاونی فروخته می‌شود.
- مراقبت‌های پزشکی**
- **ماده ۱۰۲:** بهداری موسسه یا زندان مکلف است دست‌کم ماهی یکبار نسبت به تست پزشکی کلیه محکومان اقدام نماید.

اقدامات انضباطی

- **ماده ۱۶۹:** تندخویی، دشنام، ادای الفاظ رکیک یا تنبیه بدنی متهمان و محکومان و اعمال تنبیه‌های خشن، مشقت بار و موهن در موسسه‌ها و زندان‌ها به کلی ممنوع است.

- **ماده ۱۷۵:** تنبیه‌های انضباطی عبارتند از:

- ۱، محرومیت از ملاقات حداکثر سه نوبت.
- ۲، محرومیت از مرخصی تا ۳ ماه.
- ۳، عدم پیشنهاد عفو و آزادی مشروط حداکثر تا بیست روز
- ۴، نگهداری در واحدهای تک نفره حداکثر تا بیست روز.

ملاقات

- **ماده ۶۹: تبصره ۱:** محکومان و متهمان زن می‌توانند اطفال خود را تا سن دو سال تمام به همراه داشته باشند. رییسان و مراکز حرفه‌آموزی و اشتغال می‌توانند در هر موسسه یا زندان نسبت به تفکیک و جداسازی اطفال ۲ تا ۶ سال در محل مجزا (مهدکودک) اقدام و یا نسبت به انتقال اطفال موصوف به بهزیستی یا مؤسسه‌های نگهداری اطفال مبادرت نمایند.

- **ماده ۱۸۲:** زوج یا زوجه، پدر، مادر، برادر، خواهر و فرزندان محکوم یا متهم و همچنین پدر و مادر همسر وی حق دارند بر اساس شرایط ملاقات‌های هفتگی با محکوم ملاقات کنند و سایر بستگان و دوستان محکوم در صورت درخواست با کسب اجازه از طرف رییس موسسه یا زندان یا قاضی ناظر می‌توانند ملاقات کنند.

- **ماده ۱۸۳:** محکومانی که حسن رفتار و کردار داشته باشند با صلاحدید رییس موسسه یا قاضی ناظر می‌توانند با همسر و فرزندان و پدر و مادر و برادر و خواهر و پدر و مادر همسر خود با حضور مأمور مراقب ملاقات حضوری نمایند.

- **ماده ۱۸۵:** محکومان یا متهمان با موافقت رییس زندان یا قاضی ناظر در مواردی می‌توانند ملاقات خصوصی بدون حضور مراقب با همسر و فرزندان خود داشته باشند.

- **ماده ۱۸۸: تبصره ۲:** برنامه ملاقات عمومی باید به گونه‌ای تنظیم شود که هر محکوم دست‌کم هفته‌ای یکبار ملاقات داشته باشد و مدت آن کمتر از ۲۰ دقیقه نباشد.

- **ماده ۱۹۰:** رییس زندان می‌تواند تسهیلات ملاقات محکومان بیمار را که در بیمارستان بستری بوده یا قادر به حرکت نیستند با نظر پزشک فراهم آورد.

مرخصی زندانیان

- **ماده ۲۱۳:** به منظور کمک به تحکیم مبانی و روابط خانوادگی و اجتماعی زندانیان، رفع مشکلات ضروری فردی، خانوادگی و قضائی، بازتوانی اجتماعی و فراهم نمودن زمینه بازگشت مجدد به جامعه و همچنین مشارکت فعال در برنامه‌های اصلاحی، تربیتی، فرهنگی و ورزشی، حرفه‌آموزی و اشتغال، به زندانیان در چهارچوب مواد مربوط به این فصل مرخصی اعطاء می‌گردد. **تبصره:** اعطای مرخصی به زندانیان به عنوان یک حق تلقی نمی‌گردد و برخورداری از آن موکول به رعایت مقررات زندان و کسب امتیازات لازم می‌باشد.

- **ماده ۲۲۱:** مستثنیات اعطای مرخصی: محکومین زیر از شمول اعطای مرخصی مستثنی می‌باشند:
الف - محکومین جرائم سرقت مسلحانه و یا مقرون به آزار، ربودن مال دیگری از طریق کیف‌زنی، جاسوسی، اقدام علیه امنیت کشور، آدم‌ربائی، جرائم بانندی و سازمان یافته، تجاوز به عنف، دائرکردن مراکز فساد و فحشاء، اسیدپاشی، اخلال در نظام اقتصادی، ورود، تولید، توزیع و فروش مشروبات الکلی، قاچاق مسلحانه و یا عمده مواد مخدر و روانگردان‌ها.
ب - محکومین دارای سه سابقه محکومیت به ارتکاب همان جرم.
ج - محکومینی که به شرارت مشهورند.
د - محکومین به قصاص و اعدام.

- **ماده ۲۱۴:** شرایط اعطای مرخصی: **تبصره ۴:** کلیه محکومین به استثنای مشمولین ماده ۲۲۱ در صورت ازدواج یا فوت یکی از بستگان درجه یک آنان (پدر، مادر، فرزند، همسر، برادر، خواهر) بدون لحاظ شرایط مذکور در این ماده از یک نوبت مرخصی بهره‌مند می‌گردند.

منبع: آیین‌نامه اجرایی سازان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور

پیوست ۲:

اصول مربوط به زندانیان سیاسی و وضعیت حبس آنها در میثاق‌های بین‌المللی که جمهوری اسلامی ایران امضاء کننده آن است و موازین، قوانین و اصول سازمان ملل متحد

۲،۱ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR)

ارتکاب جرمی بشود با تساوی کامل لاقول حق تضمینهای ذیل را خواهد داشت: الف - در اسرع وقت و به تفصیل به زبانی که او بفهمد از نوع و علل اتهامی که به او نسبت داده می‌شود مطلع شود. ب - وقت و تسهیلات کافی برای تهیه دفاع خود و ارتباط با وکیل منتخب خود داشته باشد. ج - بدون تأخیر غیرموجه درباره او قضاوت بشود. د - در محاکمه حاضر بشود و شخصاً یا به وسیله وکیل منتخب خود از خود دفاع کند و در صورتی که وکیل نداشته باشد حق داشتن وکیل به او اطلاع داده شود و در مواردی که مصالح دادگستری اقتضاء نماید از طرف دادگاه رأساً برای او وکیلی تعیین بشود که در صورت عجز او از پرداخت حق‌الوکاله هزینه‌ای نخواهد داشت. ه - از شهودی که علیه او شهادت می‌دهند سئوالات بکند یا بخواهد که از آنها سئوالاتی بشود و شهودی که له او شهادت می‌دهند با همان شرایط شهود علیه او احضار و از آنها سئوالات بشود. و - اگر زبانی را که در دادگاه تکلم می‌شود نمی‌فهمد و یا نمی‌تواند به آن تکلم کند یک مترجم مجاناً به او کمک کند. ز - مجبور نشود که علیه خود شهادت دهد و یا به مجرم بودن اعتراف نماید.

• **ماده ۱۷:۱**. هیچ کس نباید در زندگی خصوصی و خانواده و اقامتگاه یا مکاتبات مورد مداخلات خودسرانه (بدون مجوز) یا خلاف قانون قرار گیرد و همچنین شرافت و حیثیت او نباید مورد تعرض غیرقانونی واقع شود. ۲. هر کس حق دارد در مقابل این گونه مداخلات یا تعرض‌ها از حمایت قانون برخوردار گردد.

• **ماده ۱۸:۱**. هر کس حق آزادی فکر و وجدان و مذهب دارد. این حق شامل آزادی - داشتن یا قبول یک مذهب یا معتقدات به انتخاب خود، همچنین آزادی ابراز مذهب یا معتقدات خود، خواه بطور فردی یا جماعت خواه بطور علنی یا در خفا در عبادات و اجرای آداب و اعمال و تعلیمات مذهبی می‌باشد.

• **ماده ۱۹:۱**. هیچ کس را نمی‌توان به مناسبت عقایدش مورد مزاحمت و اخافه قرار داد. ۲. هر کس حق آزادی بیان دارد. این حق شامل آزادی تفحص و تحصیل و اشاعه اطلاعات و افکار از هر قبیل بدون توجه به سرحدات خواه شفاهاً یا به صورت نوشته یا چاپ یا به صورت هنری یا بهر وسیله دیگر بانتخاب خود می‌باشد.

• **ماده ۲۱:۱** حق تشکیل مجامع مسالمت‌آمیز به رسمیت شناخته می‌شود. اعمال این حق تابع هیچ گونه محدودیتی نمی‌تواند باشد جز آنچه بر طبق قانون مقرر شده و در یک جامعه دموکراتیک به مصلحت امنیت ملی یا ایمنی عمومی یا نظم عمومی یا برای حمایت از سلامت یا اخلاق عمومی یا حقوق و آزادیهای دیگران ضرورت داشته باشد.

• **ماده ۷:** هیچ کس را نمی‌توان مورد آزار و شکنجه یا مجازاتها یا رفتارهای ظالمانه یا خلاف انسانی یا ترذیلی قرار داد.

• **ماده ۹:** ۱. هر کس حق آزادی و امنیت شخصی دارد. هیچ کس را نمی‌توان خودسرانه (بدون مجوز) دستگیر یا بازداشت (زندانی) کرد. از هیچ کس نمی‌توان سلب آزادی کرد مگر به جهات و طبق آئین دادرسی مقرر به حکم قانون. ۲. هر کس دستگیر می‌شود باید در موقع دستگیر شدن از جهات (علل) آن مطلع شود و در اسرع وقت اختاریه‌ای دائر بهر گونه اتهامیکه به او نسبت داده می‌شود دریافت دارد. ۳. هر کس به اتهام جرمی دستگیر یا بازداشت (زندانی) می‌شود باید او را در اسرع وقت در محضر دادرسی یا هر مقام دیگری که به موجب قانون مجاز به اعمال اختیارات قضایی باشد حاضر نمود و باید در مدت معقوله دادرسی یا آزاد شود. بازداشت (زندانی نمودن) اشخاصی که در انتظار دادرسی هستند نباید قانونی کلی باشد لیکن آزادی موقت ممکن است موکول باخذ تضمینهایی بشود که حضور متهم را در جلسه دادرسی و سایر مراحل رسیدگی قضایی و حسب مورد برای اجرای حکم تأمین نماید.

• **ماده ۱۰:** درباره کلیه افراد که از آزادی خود محروم شده‌اند باید با انسانیت و احترام به حیثیت ذاتی شخص انسان رفتار کرد.

• **ماده ۱۴** ۱. همه در مقابل دادگاهها و دیوانهای دادگستری متساوی هستند. هر کس حق دارد به این که به دادخواهی او منصفانه و علنی در یک دادگاه صالح مستقل و بیطرف تشکیل شده طبق قانون رسیدگی بشود و آن دادگاه درباره حقانیت اتهامات جزائی علیه او یا اختلافات راجع به حقوق و الزامات او در مورد مدنی اتخاذ تصمیم بنماید. تصمیم به سری بودن جلسات در تمام یا قسمتی از دادرسی خواه به جهات اخلاق حسنه یا نظم عمومی یا امنیت ملی در یک جامعه دموکراتیک و خواه در صورتی که مصلحت زندگی خصوصی اصحاب دعوی اقتضاء کند و خواه در مواردی که از لحاظ کیفیات خاص علنی بودن جلسات مضر به مصالح دادگستری باشد تا حدی که دادگاه لازم بداند امکان دارد، لیکن حکم صادر در امور کیفری یا مدنی علنی خواهد بود مگر آنکه مصلحت صغار طور دیگری اقتضاء نماید یا دادرسی مربوط به اختلافات زناشویی یا ولایت اطفال باشد. ۲. هر کس به ارتکاب جرمی متهم شده باشد حق دارد بی‌گناه فرض شود تا این که مقصر بودن او بر طبق قانون محرز بشود. ۳. هر کس متهم به

- **ماده ۲۲:** ۱. هر کس حق اجتماع آزادانه با دیگران را دارد از جمله حق تشکیل سندیکا (اتحادیه‌های صنفی) و الحاق به آن برای حمایت از منافع خود.

شود.

غذا

- **۲۰- (۱)** مدیریت زندان به هر زندانی باید در ساعات معمول غذای مقوی که برای سلامت و توانایی او کافی بوده، و کیفیت خوب داشته و به خوبی تهیه و سرو شود، تحویل دهد. (۲) آب آشامیدنی باید در دسترس هر زندانی، هرگاه که نیاز داشته باشد، قرار داشته باشد.

- **ماده ۲۶:** ۱. کلیه اشخاص در مقابل قانون متساوی هستند و بدون هیچ‌گونه تبعیض استحقاق حمایت بالسویه قانون را دارند. از این لحاظ قانون باید هر گونه تبعیضی را منع و برای کلیه اشخاص حمایت مؤثر و متساوی علیه هر نوع تبعیض خصوصاً از حیث نژاد - رنگ - جنس - زبان - مذهب عقاید سیاسی و عقاید دیگر - اصل و منشأ ملی یا اجتماعی - مکتب - نسب - یا هر وضعیت دیگر تضمین بکند.

خدمات پزشکی

- **۲۲- (۱)** در هر زندان باید حداقل یک پزشک با صلاحیت، با اطلاعاتی در باره روانپزشکی، در دسترس باشد. خدمات پزشکی باید در رابطه نزدیک با مدیریت عمومی بهداشت جامعه با کشور سازمان داده شود. این خدمات باید شامل خدمت یک روانپزشک برای تشخیص و در موارد مناسب، مداوای حالات ناهنجاری روانی باشد. (۲) زندانیان بیمار که نیاز به مداوای تخصصی دارند باید به موسسات تخصصی یا بیمارستان های عادی منتقل شوند. هر زندان که در داخل آن بیمارستان هست، تجهیزات، لوازم و وسایل پزشکی آن باید برای مراقبت های بهداشتی و مداوای زندانیان بیمار مناسب و کارکنان آن آموزش های لازم را دیده باشند. (۳) خدمات دندانپزشک با صلاحیت باید در دسترس همه زندانیان باشد.

- **ماده ۲۷:** در کشورهایی که اقلیتهای نژادی، مذهبی یا زبانی وجود دارند، اشخاص متعلق به اقلیتهای مزبور را نمی‌توان از این حق محروم نمود که مجتمعا با سایر افراد گروه خودشان از فرهنگ خاص خود متمتع شوند و به دین خود متدین بوده و بر طبق آن عمل کنند یا به زبان خود تکلم نمایند.

منبع: <http://www.unic-ir.org/hr/cp-convent.htm>

حداقل مقرات معیار سازمان ملل متحد برای رفتار با زندانیان

منبع: حداقل مقرات معیار سازمان ملل متحد برای رفتار با زندانیان

بخش اول: مقرات داری کاربرد عمومی

۲،۳: احکام سازمان ملل متحد در مورد رفتار با زنان زندانی و اقدامات غیر تادیبی برای زنان مجرم (قوانین بانکوک)

- **۱۰-** همه محل هایی که برای استفاده زندانیان در نظر گرفته شده و به ویژه همه محل های خواب باید از همه امکانات بهداشتی برخوردار باشد، توجه لازم به شرایط آب و هوای آن و به وزه به مقدار هوا، حداقل مساحت کف، نور، گرما و تهویه مبذول شود.

قوانین کاربردی عمومی

- **۱۱-** در همه جاهایی که لازم است زندانیان در آنها زندگی یا کار کنند، (الف) پنجره ها باید آنقدر بزرگ باشند که زندانیان بتوانند با نور طبیعی مطالعه یا کار کنند و چنان ساخته شده باشند که امکان ورود هوای تازه به اتاق را فراهم سازند، حتی اگر تهویه مصنوعی داشته باشند؛ (ب) باید نور مصنوعی کافی برای زندانیان فراهم شود تا بدون آسیب رسیدن به چشم مطالعه و کار کنند.

اصول اولیه

- **قانون ۲:** ۱. توجه کافی باید به مقرات پذیرش زنان و کودکان، به علت آسیب پذیری خاص آنها در این زمان، مبذول شود. زنان زندانی تازه وارد باید امکانات تماس با اقوام خود، دسترسی به مشاوره حقوقی، اطلاعات در مورد قوانین و مقرات زندان، رژیم زندان و محل دریافت کمک وقتی نیاز به زبان قابل فهم خوشان را دارند، و در مورد اتباع کشورهای خارجی، همچنین دسترسی به نمایندگان

- **۱۴-** همه بخش های یک زندان که به طور منظم مورد استفاده زندانیان است باید به طور مناسبی نگهداری و همیشه با دقت تمیز

- **قانون ۲۸:** ملاقاتهایی که کودکان در آن حضور دارند باید در محیطی برگزار شود، از جمله شیوه برخورد کارکنان، که تجربه مثبتی از ملاقات ایجاد کند، و باید اجازه تماس آزاد بین مادر و کودک را بدهد.
- کنسولی، مبذول شود. ۲. قبل از پذیرش، زانی که مسئولیت نگهداری از کودکان را دارند باید اجازه داشته باشند تا برای آن بچه ها مقدمات لازم را، شامل امکان تعلیق بازداشت با توجه به منافع کودک را فراهم کنند.

II. قوانین قابل اجرا برای دسته های خاص

- **الف.** زندانیانی که در حال سپری کردن احکام هستند، ۳. زنان حامله، مادران شیرده و مادرانی که با کودکان خود در زندان هستند:
- **قانون ۴۹:** تصمیم در مورد اجازه دادن به کودکان برای ماندن در زندان همراه مادرانشان باید بر اساس بهترین منافع کودک گرفته شود. با کودکانی که همراه مادرانشان در زندان هستند نباید هرگز مانند زندانی رفتار شود.

- **قانون ۵۲:** ۱. تصمیم گیری در مورد اینکه آیا یک کودک باید از مادر خود جدا شود باید مبتنی بر ارزیابی فردی و بهترین منافع کودک در چارچوب قوانین ملی مرتبط صورت بگیرد. ۲. بیرون بردن کودک از زندان باید با حساسیت، تنها پس از اینکه ترتیبات جایگزین برای کودک شناسایی شده اند، و در مورد زندانیانی که اتباع خارجی هستند، پس از مشاوره با مقامات کنسولی صورت بگیرد. ۳. پس از اینکه کودکان از مادران خود جدا شده اند و یا نزد خانواده، یا اقوام و یا در شرایط جایگزینی قرار گرفته اند، هر جا بهترین منافع کودک رعایت می شود و وقتی امنیت عمومی به خطر نمیافتد به زنان زندانی حداکثر فرصتها و امکانات برای ملاقات با فرزندانشان ارائه خواهد شد.

III. اقدامات جایگزین حبس

- **قانون ۵۸:** با توجه به مقررات قانون ۲،۳ قوانین توکیو، زنان مجرم نباید از خانواده ها و جوامع خود بدون توجه کافی به سوابق و ارتباطات خانوادگی آنها جدا شوند. راههای جایگزین مدیریت زانی که مرتکب جرم شده اند، مانند اقدامات انحرافی و اقدامات جایگزین پیش از محاکمه و احکام، هر جا مناسب و میسر باشد اجرا خواهند شد.
- **قانون ۶۱:** در زمان صدور رای محکومیت زنان مجرم، دادگاهها باید با توجه به مسئولیتهای نگهداری از فرزندان زنان زندانی این قدرت این را داشته باشند تا عوامل کاهش حکم مانند عدم وجود سابقه جنایی و عدم جدیت نسبی و ماهیت رفتار مجرمانه و سوابق معمولی در نظر بگیرند.

تخصیص

- **قانون ۴:** با توجه به مسئولیتهای زنان زندانی برای مراقبت از خانواده های خود، تا آنجا که ممکن است آنها به زندانهایی در نزدیکی خانه هایشان یا جایی که در آن در حال بازپروری اجتماعی هستند، تخصیص داده خواهند شد.

بهداشت شخصی

- **قانون ۶ (پ):** معاینه سلامتی زنان زندانی شامل معاینه جامع برای تعیین نیازهای مراقبتهای پزشکی آنها خواهد بود...

ایمنی

(الف) تفتیش

- **قانون ۲۱:** کارکنان زندان باید در زمان تفتیش کودکانی که با مادرانشان در زندان هستند و کودکانی که به دیدن زندانیان آمده اند، از خود شایستگی، حرفه ای بودن، و حساسیت نشان بدهند و باید احترام و عزت را حفظ کنند.

(ب) انضباط و تنبیه

- **قانون ۲۳:** اقدامات انضباطی برای زنان زندانی نباید شامل ممانعت از تماس با خانواده، به ویژه کودکان باشد.
- **۸. تماس با دنیای خارج**
- **قانون ۲۶:** تماس زنان زندانی با خانواده هایشان، شامل فرزندان، اولیاء فرزندان، نمایندگان رسمی باید تا حد امکان مورد تشویق و تسهیل قرار بگیرد. هر جا میسر است، اقدامات لازم برای خنثی کردن اثرات منفی بازداشت بودن در موسساتی که دور از منزل زنان زندانی واقع شده اند مبذول شود.

رفتار پس از صدور حکم

<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/BasicPrinciplesTreatmentOfPrisoners.aspx>

- 1 <http://fis-iran.org/fa/resources/legaldoc/constitutionislamic>
- 2 <http://goo.gl/3DTL6d> نامعلوم، بدون دلیل و مدرکی که زندانی شدن آنها را توجیه کند
- 3 <http://www.unic-ir.org/hr/convenant-cp.htm>
- 4 <http://www.unic-ir.org/hr/hr27.pdf>
- 5 <http://www.un.org/en/ecosoc/docs/2010/res%202010-16.pdf>
- 6 <http://www.unic-ir.org/hr/hr28.pdf>
- 7 http://rc.majlis.ir/fa/content/iran_constitution
- 8 <http://www.unic-ir.org/hr/convenant-cp.htm>
- 9 http://rc.majlis.ir/fa/content/iran_constitution
- 10 <http://www.unic-ir.org/hr/convenant-cp.htm>
- 11 Abrahamian, Ervand (1999), Tortured Confessions: Prisons and Public Recantations in Modern Iran, University of California press, p.105

- **قانون ۶۳:** تصمیم‌گیری در خصوص آزادی زودهنگام (مشروط) باید به طور مثبت مسئولیت نگهداری از فرزندان زنان زندانی و نیز نیازهای خاص آنها برای ادغام مجدد در جامعه را در نظر بگیرد.

- ۲. زنان باردار و زنان سرپرست کودکان

- **قانون ۶۴:** احکام غیرحبس برای زنان باردار و زنانی که سرپرست فرزندان خود هستند باید هرکجا امکان دارد و مناسب است بر حبس رجحان داشته باشد و احکام حبس باید وقتی مدنظر قرار بگیرند که جرم جدی یا خشونت‌بار بوده و زن مجرم یک خطر مستمر باشد و پس از بررسی بهترین منافع کودک یا کودکان، و با تضمین تمهیدات مناسب برای نگهداری از این کودکان صورت بگیرد.

منبع: احکام سازمان ملل متحد در مورد رفتار با زنان زندانی و اقدامات غیر تادیبی برای زنان مجرم (قوانین بانکوک)

۲.۴: حداقل مقررات معیار سازمان ملل متحد برای رفتار با زندانیان

- رفتار با همه زندانیان باید با احترامی باشد که شایسته عزت و ارزش ذاتی آنها به عنوان بشر است.

- جز برای محدودیتهایی که آشکارا برای واقعیت حبس ضروری هستند، همه زندانیان حقوق بشر و آزادیهای اساسی خود را که در اعلامیه جهانی حقوق بشر منعکس شده و هرجا دولت مورد نظر یکی از امضاء کنندگان است، حقوق منعکس شده در میثاق بین‌المللی حفظ حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و پروتکل اختیاری مربوط به آن، و همچنین حقوق دیگری که در دیگر میثاق‌های سازمان ملل منعکس شده را حفظ میکنند.

- ۹. زندانیان باید به خدمات بهداشتی موجود در کشور بدون هرگونه تبعیض بر اساس وضعیت حقوقی خود را دارند دسترسی داشته باشند.

- ۱۲ همانجا، صفحه ۱۳۵-۱۳۶.
- 13 www.unic-ir.org/hr/hr27.pdf
- ۱۴ همانجا.
- 15 <http://goo.gl/J1sDpI>
- 16 www.unic-ir.org/hr/hr27.pdf
- 17 www.unic-ir.org/hr/hr27.pdf
- ۱۸ همانجا.
- 19 <http://goo.gl/1OjCpn>

- 39 <https://persian.iranhumanrights.org/1394/07/narges-mohammadi-11/>
- 40 <http://www.un.org/en/ecosoc/docs/2010/res%202010-16.pdf>
- 41 همانجا.
- 42 همانجا.
- 43 همانجا.
- 44 <http://goo.gl/LoaVS8>
- 45 همانجا.
- 46 <http://goo.gl/g81dNI>
- 47 همانجا.
- 48 <http://www.un.org/en/ecosoc/docs/2010/res%202010-16.pdf>
- 49 <http://www.unic-ir.org/hr/hr28.pdf>
- 50 <http://www.gozaar.org/persian/articles-fa/4369.html>
- ۲۰ نام های زندانیان فعلی یا زندانیان سابق که در شهادت افراد ذکر شده اند هر جا لازم بوده حذف شده تا افراد نسبت به عواقب منفی احتمالی محافظت شوند.
- 21 <http://goo.gl/mtYGcF>
- 22 www.unic-ir.org/hr/hr27.pdf
- 23 <http://www.unic-ir.org/hr/hr28.pdf>
- 24 <http://goo.gl/JOM7o8>
- 25 <https://persian.iranhumanrights.org/1392/10/bahareh-hedayat-2/>
- 26 <https://persian.iranhumanrights.org/1394/07/narges-mohammadi-11/>
- 27 <https://persian.iranhumanrights.org/1394/05/atena-faraghdani-3/>
- 28 <https://persian.iranhumanrights.org/1394/10/atena-daemi-4/>
- 29 <http://www.un.org/en/ecosoc/docs/2010/res%202010-16.pdf>
- 30 www.unic-ir.org/hr/convenant-cp.htm
- 31 <http://goo.gl/v5LIQr>
- 32 <http://www.unic-ir.org/hr/convenant-cp.htm>
- 33 همانجا.
- 34 <http://www.unic-ir.org/hr/hr28.pdf>
- 35 <http://goo.gl/ddH4j0>
- 36 <https://persian.iranhumanrights.org/1394/10/narges-mohammadi-on-multiple-trials/>
- 37 <http://goo.gl/z8XpeL>
- 38 همانجا.

